

แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

นางสาวนัทพร เหมราสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

Extension Guidelines for Attractions of Agri-tourism in Saraburi Province

Miss Chattaporn Hemarasawad

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี
ชื่อและนามสกุล นางสาวฉัตร เหมราสวัสดิ์
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
 2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.นันทา บุระฉะชนง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัย นางสาวฉัทพร เหมราสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา 2609001843 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กระจุกเมือง **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับนักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการการส่งเสริม (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (5) แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชากรที่ศึกษาคือ 1). นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองอ่างเหือง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำนวน 5,000 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โรว์ ยามานะ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่าง 196 ราย สุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด 2). เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ราย เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ร้อยละ 53.1 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 31.62 ปี ร้อยละ 71.4 จบปริญญาตรี ร้อยละ 80.1 โสด ร้อยละ 50.0 เป็นพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ย 23,708.16 บาท ร้อยละ 83.7 อยู่ภาคกลาง (2) นักท่องเที่ยว ร้อยละ 52 ตัดสินใจท่องเที่ยวจากสื่อโฆษณา ร้อยละ 66.8 มาพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 93.4 ชอบการถ่ายภาพ ร้อยละ 50.5 เดินทางกับเพื่อน ร้อยละ 59.2 เดินทางด้วยรถยนต์ ร้อยละ 63.3 เที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ร้อยละ 63.3 ชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ร้อยละ 74.0 เคยท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 93.4 ให้ความสนใจเรื่องวิถีทัศน์ ร้อยละ 51.5 รู้จักแหล่งท่องเที่ยวนี้จากสื่อออนไลน์ ร้อยละ 95.4 ไม่ทราบว่าเป็น 1 ใน 50 แหล่งท่องเที่ยวต้องชม ร้อยละ 76.5 เคยมาครั้งแรก ร้อยละ 15.3 เคยมาท่องเที่ยวที่สวนบ๊ักเต้ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยครั้งละ 1,550.51 บาท (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีดังนี้ ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมาก และต้องการให้มีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมากที่สุด (4) ร้อยละ 71.9 มีปัญหาการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเครือข่าย รองลงมา ร้อยละ 54.3 มีปัญหาการเชื่อมโยงกันของแหล่งท่องเที่ยวและไม่มีร้านอาหารให้บริการ ดังนั้นควรมีเพื่อบริการกับนักท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างจุดเด่นที่น่าสนใจ เชื่อมโยงกับเครือข่าย พร้อมทั้งจัดงานประชาสัมพันธ์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ทั้งระดับภูมิภาค หรือในระดับประเทศ

คำสำคัญ การส่งเสริม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี

Thesis title: Extension Guidelines for Attractions of Agri-tourism in Saraburi Province
Researcher: Miss Chattaporn Hemarasawad **ID:** 2609001843
Degree: Master of Agricultural (Agricultural Extension and Development)
Thesis advisors: (1) Dr. Benjamas Yoopraseart, Associate Professor ;
 (2) Dr. Sineenuch Khrutmueang, Associate Professor, **Academic year** 2019

Abstract

The objectives of this research on agritourism attractions were to study (1) basic social and economic information (2) Travelling behaviors of tourists (3) opinions towards agritourism attraction potential and extension needs (4) problems and suggestion about agritourism attractions (5) extension guidelines for agritourism attractions.

Population of this study included 1) 5,000 tourists who visited Nong Yang Suea Community enterprise agritourism attraction in Muak Lek district, Sara Buri province. The sample size of 196 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 and accidental sample method. Tool that was used was interview. Data was analyzed using statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value, and maximum value, 2) 6 officers and related individuals. Data was collected through focus group and was analyzed by using content analysis.

The results of the research showed that (1) 53.1% of the samples were male with the average age of 31.62 years. 71.4% graduated with bachelor degree. 80.1% was single and 50.0% was office workers. Their average income was 23,708.16 Baht with 83.7% lived in the central region. (2) 52% of tourists decided to travel because of advertising media. 66.8% travelled for leisure. 93.4% love photographing. 50.5% travelled with friends e while 59.2% travelled by car. 63.3% travelled during weekend time. 63.3% like natural tourist attractions. 74.0% used to travel through agritourism. 93.4% showed interest in scenic views. 51.5% knew about this tourist attraction from online media. 95.4% did not know that this is a 1 in 50 must-visit tourist attractions. 76.5% came here for the first time. 15.3% used to visit Big Tae farm with the average travel expense spent of 1,550.51 Baht each time. (3) Opinions towards the potential of agritourism attractions like agritourism attraction management aspect, the capacity of agritourism attraction aspect, agritourism service aspect, and agritourism attraction attractiveness aspect were at the high level and the need for agritourism attraction extension in the attractiveness of agritourism attractions and the capacity of agritoursim attractions were at the highest level. (4) 71.9% faced with the problems of promoting the attractions and network while 54.3% encountered a problem of unlink attractions and no restaurants available. Hence, there should be a tourist service center as well as should create unique point of focus to attract more tourists along with organizing promotional events with the cooperation with government sector and private sector regionally and nationally.

Keywords: The extension, agritoursim attraction, Saraburi province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์.ดร.นันทา บุรณะธนัง ประธานคณะกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ชี้แนะ และถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้ การศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ต้องขอขอบพระคุณ เกษตรอำเภอเมืองสระบุรี เจ้าหน้าที่ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี ตลอดจน นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรีทุกท่านที่สละเวลา พร้อมทั้งช่วยเหลือสนับสนุน การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนบรรลุผลสำเร็จ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ 19 แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร ที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ผลักดันและให้กำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณ พ่อเฉลิมพร เหมราสวัสดิ์ รวมถึงทุกคนในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้จนสัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือ จากบุคคลต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และระลึกถึงใน ความกรุณาและความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ในส่วนที่เป็นคุณค่าและคุณความดีที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถอำนวยประโยชน์ให้เกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ฉัทพร เหมราสวัสดิ์

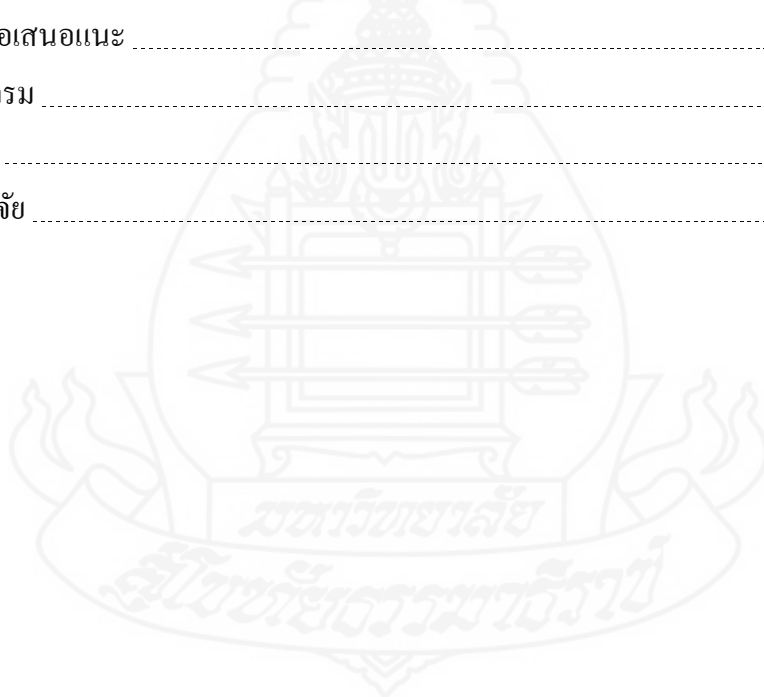
กุมภาพันธ์ 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	14
บริบทพื้นที่จังหวัดสระบุรี	27
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	62
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	62
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร	66

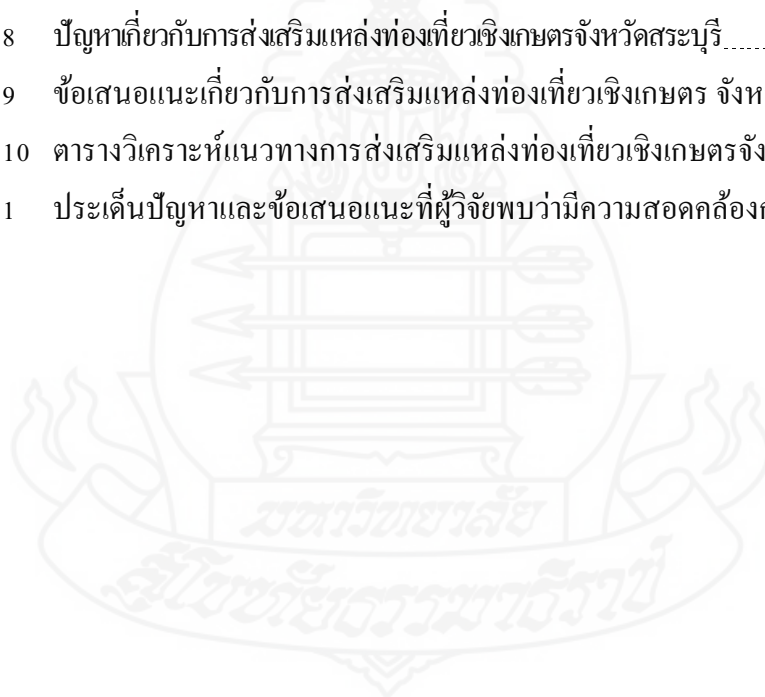
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการ ของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี.....	73
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในจังหวัดสระบุรี.....	78
ข้อมูลการจากแบบสัมภาษณ์ (แบบสนทนากลุ่ม) ผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี.....	81
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	97
ประวัติผู้วิจัย	105

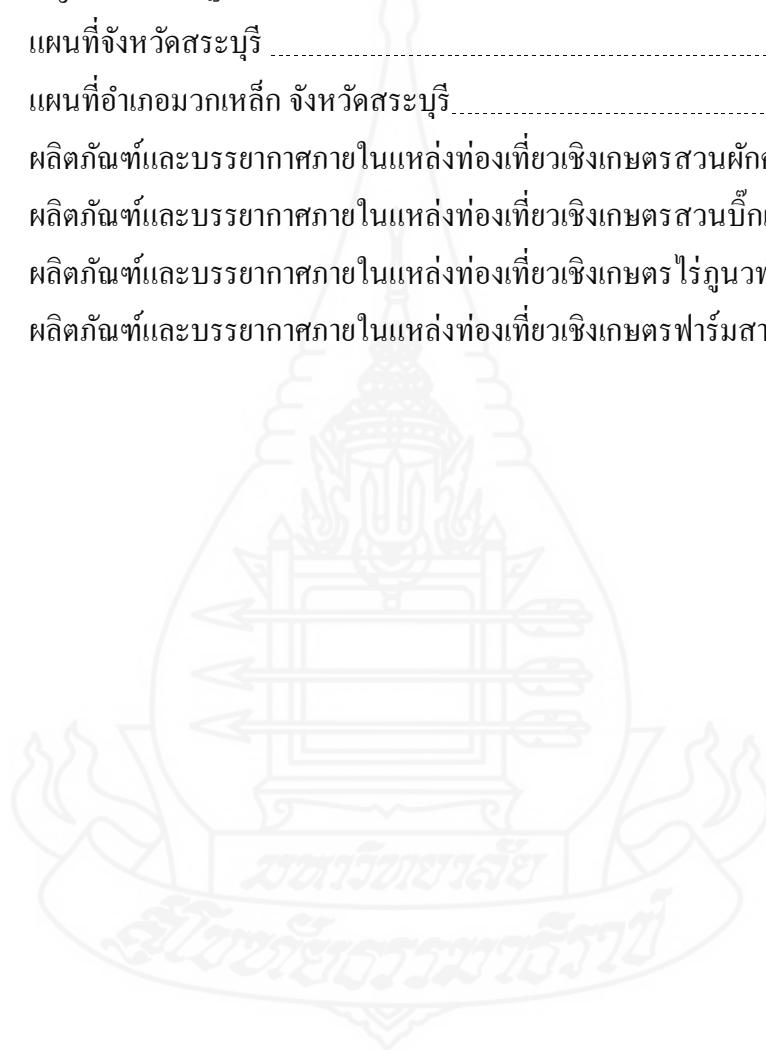
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมาท่องเที่ยวเกษตร.....	50
ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี	63
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี.....	66
ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี.....	73
ตารางที่ 4.4 ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	75
ตารางที่ 4.5 ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	76
ตารางที่ 4.6 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	77
ตารางที่ 4.7 ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	78
ตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี.....	79
ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี.....	81
ตารางที่ 4.10 ตารางวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี.....	82
ตารางที่ 5.1 ประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกัน.....	92

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ภาพที่ 2.1 กระบวนการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว	11
ภาพที่ 2.2 สัญลักษณ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	22
ภาพที่ 2.3 แผนที่จังหวัดสระบุรี	27
ภาพที่ 2.4 แผนที่อำเภอวกเหือก จังหวัดสระบุรี	38
ภาพที่ 2.5 ผลិតภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผักครูสรรเสริญ	40
ภาพที่ 2.6 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบักเต้	42
ภาพที่ 2.7 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่ภูวนพันธุ์	43
ภาพที่ 2.8 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มสายทอง	44

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหลายประการ โดยสามารถสร้างรายได้จากการนำเงินตราเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ทั้งการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การเพิ่มดุลการค้าระหว่างประเทศ การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และการจ้างงาน ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาล ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นมาโดยตลอด โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆ ได้อิงจากพื้นฐานการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคมซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกในรูปแบบใหม่เป็น อีกแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว เพื่อเป็นทางเลือกในการบริการการท่องเที่ยว ได้อย่างหลากหลายยิ่งขึ้น

ปี 2561 ครอบคลุม 50 ปี ของการก่อตั้งกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดกิจกรรมพิเศษขึ้น ซึ่ง 1 ใน 6 กิจกรรมนั้น ก็คือ กิจกรรม 50 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม โดยวางแผนทางการพัฒนาด้วยการเพิ่มทักษะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ส่งเสริมและสนับสนุน โดยเลือกจากเกษตรกรที่มีศักยภาพ มาพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร มีการส่งเสริมและสนับสนุนในหลายส่วน เช่น ส่งเสริมการพัฒนาปรับภูมิทัศน์ปรับสภาพพื้นที่ให้สวยงามเพื่อพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมให้เป็นจุดเรียนรู้ ให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวได้สนุกพร้อมกับได้รับความรู้กลับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มุ่งเน้นการเรียนรู้วิถีเกษตร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่

จังหวัดสระบุรีตั้งอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างภาคกลางและภาคอีสาน ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 108 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น น้ำตกมวกเหล็ก น้ำตกเจ็ดสาวน้อย แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร วัดพระพุทธฉาย ด้วยสภาพพื้นที่ของจังหวัดสระบุรีเหมาะ

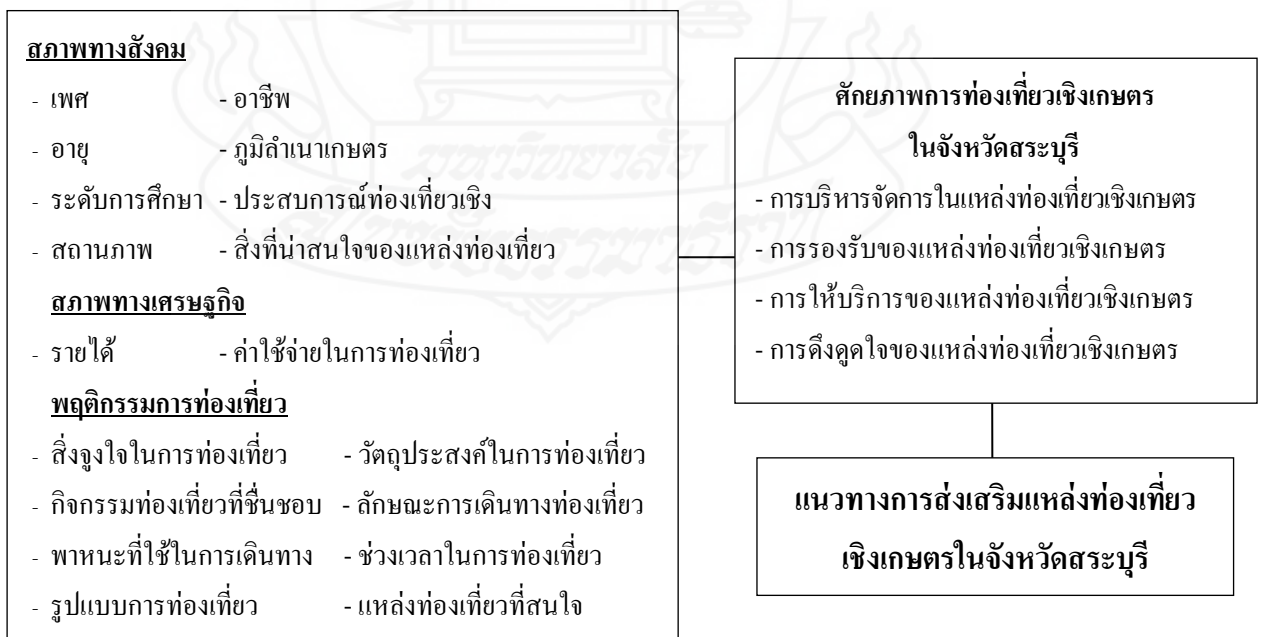
สำหรับทำการเกษตร ภูมิประเทศทางตอนเหนือ และตะวันออก ของจังหวัดเป็นพื้นที่เนินเขาสลับที่ราบสูง และป่าไม้เป็นจำนวนมาก ทำให้มีทัศนียภาพที่สวยงาม และในช่วงฤดูหนาวบริเวณนี้จะมีอุณหภูมิต่ำกว่าพื้นที่อื่นในจังหวัด ทำให้เหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นอย่างมาก ด้วยบรรยากาศที่ดี เหมาะสม จึงมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้นจำนวนมาก แต่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เกิดขึ้นมาในจังหวัด ยังไม่เป็นที่นิยมและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการทำวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี โดยผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว
- 2.3 เพื่อศึกษาศักยภาพและความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.5 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร ไว้ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีและผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัย ประกอบด้วย สภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว ศักยภาพและความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยกำหนดสถานที่ในการทำการวิจัย ไว้ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

4.4 ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 ถึง ธันวาคม 2562

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งเดียวในจังหวัดสระบุรี ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 50 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชมของกรมส่งเสริมการเกษตร

5.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ เป็นวิสาหกิจชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประกอบด้วย สวนบ๊ักเต้ ไร่ภูวนพันธ์ ฟาร์มสายทอง และสวนผักครูสรรเสริญ

5.3 นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ

5.4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ในประเด็น การบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.5 ความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ สิ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจและสร้างความพึงพอใจนักท่องเที่ยวหรือไม่ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ การบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.6 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงออกของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการตัดสินใจท่องเที่ยว ซื้อสินค้าหรือใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออก

5.7 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ การจัดแบ่งพื้นที่ การมีแผนผัง/แผนที่ ป้ายอธิบายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

5.8 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพร้อม ในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ อุปรกรณ์รองรับขยะ โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ร้านอาหาร เครื่องดื่ม และร้านของฝาก

5.9 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถในการให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพถนนและเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกเส้นทาง ระยะเวลาในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่จอดรถ และบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

5.10 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถ ในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ วิวทิวทัศน์ มุมถ่ายรูป และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว

5.11 แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง เป็นแนวคิดในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพที่ดีขึ้น พร้อมต้อนรับและสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวไปกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบยั่งยืน

6.2 ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรีต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาช่วยวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. บริบทพื้นที่จังหวัดสระบุรี
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1 ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ และเปลี่ยนความรู้ด้านเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสารตั้งต้นผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ภูมิปัญญา (กรมการท่องเที่ยว, 2552)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

- 1) ดำเนินการในรูปวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม ชุมชน หมู่บ้าน
- 2) มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพพื้นที่ ภูมิทัศน์ การคมนาคม ความพร้อมของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน ฯลฯ

3) มีกิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น หรือมีนวัตกรรมด้านการเกษตร เป็นจุดเด่น ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่นวิถีและวัฒนธรรมด้านการเกษตร วนเกษตร การทำนา การผลิตพืช การเลี้ยงผึ้ง การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ศิลปหัตถกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตร หรือมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ฯลฯ

4) มีความปลอดภัยทั้งในด้านการเดินทาง การอยู่พักค้าง การร่วมกิจกรรม และอื่นๆ

5) การคมนาคมสะดวก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงหมู่บ้านได้ง่าย

6) ใกล้แหล่งท่องเที่ยวหลักหรือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่นน้ำตก ถ้ำ วัด ฯลฯ

7) ชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ที่ดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม ชุมชน มีกิจกรรมการเกษตรที่โดดเด่น นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง เพื่อสร้างทักษะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตร อีกทั้งยังสามารถซื้อผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ภูมิลำเนาได้อีกด้วย

1.2 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มาเรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ศึกษาความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการเกษตร รวมถึงได้สัมผัสทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชน ทั้งนี้ เกษตรกรและชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารด้วยตนเอง และมีทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้มีความยั่งยืน ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรและชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562)

ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544: น.118-119) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในการสวนเกษตร ได้ความรู้ได้ประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ แห่งนั้น

กรมการท่องเที่ยว (2552, น.1) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่าเป็น การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรม โดยอาจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็น การนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน การท่องเที่ยวเชิง

เกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่นจะเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

วิภารัตน์ สุราลัย (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ การเกษตร อีกทั้งยังเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ว่าจะ เป็นฟาร์มเกษตร สวนผัก สวนผลไม้ สวนดอกไม้ โดยสถานที่แห่งนั้น มีความสวยงามของทัศนียภาพ และนักท่องเที่ยวเองก็ได้รับ ประสบการณ์เกี่ยวกับการเกษตรที่ผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

สรุปการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อพักผ่อน ชื่นชมความสวยงาม หรือทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ หรือสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ

1.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การจำแนกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถกำหนดได้หลายวิธี ดังนี้

1.3.1. การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยว
สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562)

1) แบบกิจกรรมรายบุคคล ได้แก่ การนาเที่ยวชมสวนของเกษตรกรรายบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เช่น สวนทุเรียน มังคุด สวนไม้ดอกไม้ประดับ หรือแม้แต่ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ผู้เยี่ยมชมชมจะได้รับความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการการตลาดแล้วยังสามารถซื้อผลผลิตต่าง ๆ ที่ทางสวนจัดขึ้นอีกด้วย

2) กิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล เช่น การจัดงานวันทุเรียนโลก งานวันเงาะ โรงเรียนทุ่งทานตะวันบาน ทุ่งดอกปทุมมา ซึ่งการท่องเที่ยวแบบนี้จะมีขึ้นเฉพาะในช่วงที่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการเกษตรเท่านั้น

3) กิจกรรมการท่องเที่ยวตามชุมชนหรือหมู่บ้านเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรในชุมชนร่วมกันจัดตั้ง บริหาร และจัดการท่องเที่ยว โดยกรมส่งเสริมการเกษตรให้ความร่วมมือสนับสนุน การจัดทำโครงสร้างทางกายภาพ การจัดภูตทัศน์ การให้แนวความคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่และความสามารถของเกษตรกรในชุมชน

1.3.2 การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งออกได้ ดังนี้ เจนณรงค์ เทียนสว่าง (ม.ป.ป., น.15 – 21)

1) ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว สาระสำคัญ ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว (sole proprietorships) เป็นรูปแบบของธุรกิจที่ผู้เป็นเจ้าของคนเดียวมี สิทธิขาดแต่เพียงผู้เดียวในการจัดการกิจการทั้งหมด ดังนั้นบุคคลผู้เป็นเจ้าของ

กิจการจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และหนี้สินทั้งหมดของกิจการ ตลอดจนเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรและมีความเสี่ยงในการประกอบการทั้งหมดควบคู่กันไป นอกจากนี้กิจการที่มีเจ้าของคนเดียวจะเสียภาษีในรูปแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งทำให้ผู้เป็นเจ้าของ ได้รับประโยชน์ที่ไม่ต้องเสียภาษีซ้อน แม้จะไม่สามารถนำรายจ่ายของกิจการมาหักภาษีได้ทั้งหมด กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของเดี่ยว

2) ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่มสาระสำคัญ ความหมายกลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร คือการรวมตัวของบุคคล ซึ่งมีการดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการผลิตหรือด้านการตลาด และเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มกันเพื่อวัตถุประสงค์ ใดๆอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น อาจแยกพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มที่มีการยื่นขอจดทะเบียนขอจดทะเบียนตามกฎหมายมีสภาพเป็นนิติบุคคลและกลุ่มที่ไม่มีการยื่นขอจดทะเบียน ตามกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมาย นับว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับปรุง ประสิทธิภาพในการผลิตและการจำหน่ายให้ดียิ่งขึ้น

3) ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว สาระสำคัญ ความหมายเครือข่ายกลุ่มและองค์กรการเกษตร เครือข่ายกลุ่มและองค์กรการเกษตร หมายถึง การประสานเชื่อมโยงความร่วมมือ และการท างาน ร่วมกันระหว่างสมาชิก กลุ่มและองค์กรที่มีกิจกรรมทางการเกษตรคล้ายคลึงกันมาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และเสมอภาคกัน เพื่อเสริมสร้างพลังในการแก้ไขปัญหาและการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การมีส่วนร่วม และกระบวนการกลุ่มที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันของทุกฝ่าย โดยแต่ละกลุ่มที่เชื่อมโยงกันจะมีความเป็นอิสระต่อกัน

1.3.3. การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะของการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร สามารถแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้ (ราณี อธิชัยกุล 2556, น.11-13)

1) การกลไกกรรม คือ การประกอบอาชีพพืชไร่ และพืชสวน จำแนกได้ดังนี้

(1) รูปแบบการทำนา ในประเทศที่มีวัฒนธรรมการปลูกข้าว เช่น ประเทศไทย และประเทศในเขตแถบร้อน ที่ยังคงมีวัฒนธรรมดั้งเดิมในการเพาะปลูกข้าว โดยใช้โค กระบือไถนา การเก็บเกี่ยวและการนวด โดยใช้แรงงานคน วัฒนธรรมการทำนาแบบนี้ สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวจากเมืองหลวง หรือจากต่างประเทศ และเป็นหนึ่งในทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ รวมทั้งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว และพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวและเพลงพื้นบ้านในการทำนา

(2) รูปแบบเกษตรผสมผสาน ได้แก่ การปลูกผักร่วมกับไม้ผล หรือการทำนาควบคู่ไปกับการเลี้ยงปลา

(3) รูปแบบสวนผลไม้ เป็นการเพาะปลูกไม้ผลต่างๆ ทั้งไม้ผลเมืองร้อน เช่น มะม่วง ทูเรียน มังคุด เงาะ ส้มโอ เป็นต้น ไม้ผลเมืองหนาว เช่น สตรอเบอร์รี่ แอปเปิ้ล เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดเป็นเทศกาลผลไม้แต่ละท้องถิ่น หรือให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมสวนและเก็บไม้ผลด้วยตนเอง

(4) รูปแบบสวนไม้ดอกไม้ประดับ เป็นการเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับทั้งเมืองร้อน เมืองหนาว เพื่อส่งขายและส่งออก โดยสามารถจัดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชมได้อีกด้วย เช่น สวนกล้วยไม้ สวนกุหลาบ เป็นต้น

(5) รูปแบบสวนพืชผักสวนครัว เป็นการปลูกพืชผัก เครื่องเทศที่หลากหลาย และใช้สำหรับปรุงอาหารไทยให้มีรสชาติที่อร่อยยิ่งขึ้น ซึ่งอาหารไทยมีรสชาติอร่อยและมีชื่อเสียงในต่างประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศสนใจท่องเที่ยวในสวนที่ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อการศึกษาและบริโภค

(6) รูปแบบสวนสมุนไพร เป็นการเพาะปลูกสวนสมุนไพรเพื่อใช้ในการประกอบอาหารเพื่อรักษาโรค หรือเพื่อใช้ในการปรุงยา หรือการป้องกันไม่ให้เกิดโรคโดยการสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ เนื่องจากประเทศไทยมีแพทย์แผนไทยที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่กับคนไทย ซึ่งการบริโภคสมุนไพรเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและรักษาโรคมรการตรวจสอบรับรองคุณภาพและง่ายต่อการบริโภคมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ชนิดสรรพคุณของสมุนไพร และชื่อสมุนไพรที่มีไว้จำหน่ายด้วย

(7) รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลอง ซึ่งอาจเป็นของหน่วยงานราชการหรือเอกชน สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ตัวอย่างศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยงานราชการต่างๆ ในประเทศไทย เช่น กรมประมง กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

(8) รูปแบบการตลาดการเกษตร คือ ตลาดที่มีผลผลิตทางการเกษตรจำหน่าย อาจมีลักษณะของผลผลิตทางการเกษตรที่เด่นแตกต่างกันไป เช่น ผักสวนครัว ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น ประเทศแถบหนาวตลาดการเกษตรจะเป็นที่นิยมมากในฤดูร้อน มีตลาดกลางแจ้งมากมายที่เกษตรกรจะนำเอาผลผลิตมาจำหน่ายด้วยตนเอง

2) การประมง มีกิจกรรมทั้งการเพาะเลี้ยงและการจับสัตว์น้ำทั้งประมงน้ำจืด และประมงน้ำเค็ม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านประมงแบ่งได้ดังนี้

(1) การเยี่ยมชมวิถีของชาวประมงหรือเยี่ยมชมแหล่งผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เป็นการท่องเที่ยวบริเวณหมู่บ้านชาวประมง ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ หรือ ไปเยี่ยมชมแหล่งผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เช่น ฟาร์มกุ้ง บ่อเลี้ยงปลา ฟาร์มหอยนางรม หอยมุก เป็นต้น

(2) การบริโภคผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เช่น อาหารทะเลในประเทศแถบชายทะเล ปลาแชลมอนอบแห้ง ไข่ปลาแชลมอน ที่มีชื่อเสียงของประเทศแคนาดา เป็นต้น

(3) นันทนาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประมง เช่น การตกปลา การจับปลาหมึก การดำน้ำชมโลกใต้ทะเล เป็นต้น

3) การปศุสัตว์ แบ่งเป็น การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ ม้า เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์เล็ก เช่น สุนัข แพะ แกะ กระจ่าง เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ด นก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ป่า เช่น จระเข้ เสือ กวาง นกกระเจอกเทศ ม้า เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมในฟาร์ม ได้ศึกษาดูกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ อีกทั้งยังสามารถนำผลผลิตจากสัตว์เหล่านี้จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

4) การป่าไม้ คือการทำสวนป่าเศรษฐกิจพร้อมกับการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป่าสัก เป็นต้น โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก ร้านอาหารให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถจัดแบ่งแปลงขายให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้อีกด้วย

1.3.4. การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามรูปแบบการจัดการ
สามารถแบ่งได้ดังนี้ (นิออน ศรีสมยง 2545 : 372-373)

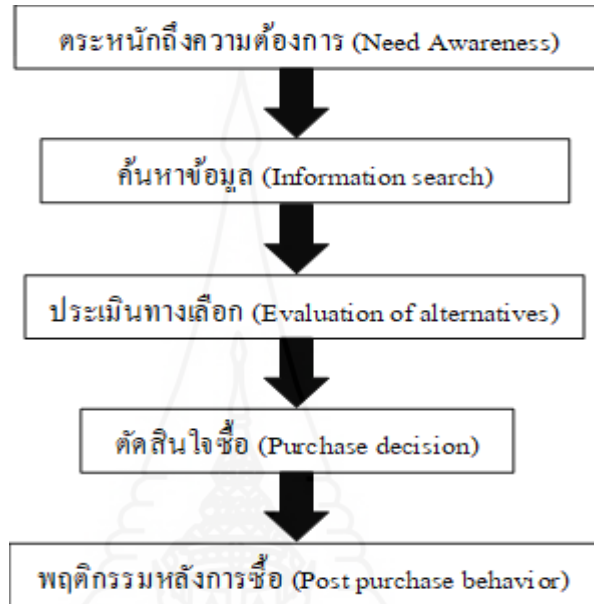
1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบทั่วไป (Conventional Tourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นการเยี่ยมชมพื้นที่เกษตรกรรมและการซื้อสินค้าการเกษตร เช่น การเที่ยวชมสวน ไม้ดอกไม้ประดับ สวนผลไม้ เยี่ยมชมการทำนา เยี่ยมชมไร่ร่องุ่นและชมกรรมวิธีผลิตไวน์ เทียวงานการเกษตร หรือซื้อสินค้าจากตลาดการเกษตร เป็นต้น

2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงอนุรักษ์ (Conservational Tourism) คือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มุ่งส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ของคนท้องถิ่น เกษตรกรท้องถิ่น เช่น การเที่ยวชมและพักแรมในฟาร์ม (farm stay) การพักแรมกับชาวบ้าน (homestay) มีการทำกิจกรรมร่วมกับเกษตรกร เป็นต้น

3) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเดิมที่มีอยู่ในบริเวณที่ทำการเกษตรกรรมนั้นๆ ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

สุวีร์ณัฐ โสภณศิริ (2554, หน้า 74-90) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กระบวนการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว

ขั้นที่ 1 การตระหนักถึงความต้องการ การรับรู้ถึงความต้องการเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับรู้ถึงความแตกต่างของสิ่งที่มีและสิ่งที่ต้องการ โดยสิ่งกระตุ้นที่ทำให้ตระหนัก ถึงความต้องการสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) สิ่งกระตุ้นภายใน ที่เกิดจากตัวนักท่องเที่ยวเอง เช่น ความต้องการ, จิตใต้สำนึก, อุดลัทธิขณะส่วนบุคคล สภาวะทางกายภาพ

2) สิ่งกระตุ้นภายนอก ได้แก่ บุคคลรอบข้างหรือสภาพแวดล้อม เช่น การที่รู้ว่าเพื่อนเดินทางไปท่องเที่ยวมา และสื่อโฆษณาต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 การค้นหาข้อมูล เมื่อเกิดความต้องการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะทำการค้นหาข้อมูล โดยคาดหวังว่า ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้อัดสินใจได้ดีขึ้น แหล่งข้อมูลอาจมาจาก

1) แหล่งข้อมูลภายใน (Internal search) ซึ่งจะเป็นแหล่งแรกที่นักท่องเที่ยวนึกถึง เนื่องจากการทบทวนความทรงจำและประสบการณ์ในอดีตของตนเอง

2) แหล่งข้อมูลภายนอก (External search) ไม่ว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลทั่วไป ได้แก่ แหล่งบุคคล เช่น เพื่อน ครอบครัว คนรู้จัก, แหล่งสาธารณะ เช่น องค์กรด้านการท่องเที่ยว และสื่อ ต่าง ๆ ที่ไม่ได้จัดทำเพื่อส่งเสริมการขายให้กับธุรกิจใด และแหล่งการค้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์

เพื่อดึงคุณนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการธุรกิจของตน เช่น สื่อประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของบริษัท
ท่องเที่ยว ตัวแทนจำหน่าย เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การประเมินทางเลือก เมื่อหาข้อมูลแล้ว นักท่องเที่ยวจะประเมินทางเลือก
ของการบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามคุณลักษณะที่ตนให้ความสำคัญ โดยเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน
สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 เกณฑ์คือ

- 1) เกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น ราคา และคุณภาพในการบริการ
- 2) เกณฑ์ที่เป็นนามธรรม เช่น ภาพลักษณ์ของการบริการการท่องเที่ยว
ต่าง ๆ (สถานที่ ท่องเที่ยว, โรงแรม, สายการบิน, บริษัทนำเที่ยว) หรือความรู้สึกเมื่อเข้ารับบริการ
จากธุรกิจเหล่านั้น เป็นต้น

นักท่องเที่ยวจะมีเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินทางเลือกและตัดสินใจมากน้อยแค่ไหนก็
ขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญของเรื่องที่จะตัดสินใจ หากเป็นเรื่องหรือการเดินทางท่องเที่ยวที่สำคัญ
มาก นักท่องเที่ยวอาจจะมีเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินทางเลือกมากกว่าปกติ นอกจากนี้ เกณฑ์ในการ
ประเมินทางเลือกแต่ละเกณฑ์อาจจะมีสำคัญต่อนักท่องเที่ยวแต่ละคนที่แตกต่างกัน สิ่งสำคัญ
ต่อคนหนึ่งอาจจะไม่สำคัญต่ออีกคนหนึ่งเลยก็เป็นได้

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจซื้อ จิระวัฒน์ อนุวิษานนท์ (2554, หน้า 77) กล่าวว่านักท่องเที่ยว
จะตัดสินใจซื้อ โดยพิจารณาจาก โปรแกรมการท่องเที่ยวที่ตนสนใจ ราคาที่เหมาะสม วันและเวลาที่
สะดวก เงื่อนไขต่าง ๆ และความน่าเชื่อถือของธุรกิจการท่องเที่ยว นั้น ๆ โดยทั่วไปความตั้งใจซื้อมัก
นำไปสู่การตัดสินใจที่จะซื้อ แต่ก็อาจจะมีปัจจัยหรือสิ่งแทรกแซงได้ ที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวอาจ
ตัดสินใจที่จะไม่ซื้อบริการนั้น ๆ เช่น ขาดความไม่สงบทางการเมืองและภัยธรรมชาติของประเทศ
เป้าหมาย เป็นต้น

ขั้นที่ 5 พฤติกรรมภายหลังการซื้อ หลังจากนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวแล้ว ก็จะนำ
ประสบการณ์ที่ตนได้รับไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ หากประสบการณ์ที่ได้เป็นไปตามที่
คาดหวังเอาไว้ นักท่องเที่ยวก็จะพึงพอใจหรือหากสิ่งที่ได้รับนั้นสูงกว่าที่คาด พวกเขา ก็จะพึงพอใจ
มาก ในทางตรงข้ามหากประสบการณ์ที่ได้รับต่ำกว่าที่คาดหวังเอาไว้ นักท่องเที่ยวก็จะผิดหวัง โดย
ความรู้สึกเหล่านี้จะส่งผลต่อการตัดสินใจ ซื้อครั้งต่อไปของนักท่องเที่ยว

1.5 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

สุริรัตน์ เตชาทวิวรรณ (2545) กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การ
กระทำของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะ
สังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์
หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (Tourist's Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่น

สังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว (Tourist's Covert Behavior) เป็นการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ ภายในจะมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก เป็นส่วนใหญ่

1.5.1 องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว มี 7 ประการ คือ

ประการที่ 1 เป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทุก ๆ พฤติกรรมจะต้องมีเป้าหมายในการ กระทำ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ต้องการ เกียรติยศโดยการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเดินทางท่องเที่ยว โดยที่ สภาพแวดล้อม ในสถานที่ตนเดินทางยังคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์ดั้งเดิม

ประการที่ 2 ความพร้อม หมายถึง ความมีวุฒิภาวะ และความสามารถในการทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มที่รักความผจญภัย นิยมไปเขา ปีนหน้าผาต้องมีความพร้อมทั้งสภาพ ร่างกายและจิตใจแล้วสามารถจะทำกิจกรรมที่ตนชอบได้

ประการที่ 3 สถานการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้ เลือกระทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวตามหมู่เกาะ ควรกระทำในยามคลื่นลมสงบ ไม่ควรทำในขณะที่มีพายุฝนฟ้าคะนอง

ประการที่ 4 การแปลความหมาย หมายถึง วิธีการคิดแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่พหุใจมาก ที่สุดในสถานการณ์หนึ่ง ๆ เช่น เวลาสิบสองนาฬิกา เป็นเวลาที่นักท่องเที่ยวควรเป็นเวลาให้นักท่องเที่ยวควรหยุด พักรับประทานอาหารกลางวัน

ประการที่ 5 การตอบสนอง คือ การตัดสินใจกระทำกิจกรรมตามที่ตนได้ตัดสินใจเลือกสรรแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวได้ตัดสินใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด เพื่อพักผ่อน ดังนั้น นักท่องเที่ยวจะต้องวางแผนการเดินทาง และจัดการดำเนินการล่วงหน้าในการกระทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตั้งแต่กิจกรรมการกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการเดินทาง กิจกรรมการจองที่พัก เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

ประการที่ 6 ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ผลจากการกระทำหนึ่ง ๆ อาจได้ผลตามที่คาดหมายไว้ หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหวังที่ตั้งใจไว้ เช่น นักท่องเที่ยวได้มีกำหนดการเดินทางไว้เพื่อมาพักผ่อนวันหยุดในประเทศไทย แต่ ปรากฏว่าในเวลานั้นเกิดการชุมนุมที่สนามบิน และทำให้สนามบินต้องปิดทำการ เครื่องบินไม่สามารถลงจอดได้มีผลลัพธ์ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถบรรลุผลตามที่คาดหมายไว้ได้

ประการที่ 7 ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่กระทำลงไปไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ จึงต้องกลับมาแปลความหมาย ไตร่ตรอง เพื่อเลือกหาวิธีใหม่ๆ มาตอบสนองความต้องการ หรืออาจจะเลิกความต้องการไป เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่เกินความสามารถ เช่น การก่อวินาศกรรมในเมืองมูมไบ ประเทศอินเดียในเดือนพฤศจิกายน ปี 2008 นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจจะเดินทางไปเมืองดังกล่าว จะต้องเกิดความผิดหวังเพราะเกิดความกังวลด้านความปลอดภัย และอาจล้มเลิกความตั้งใจในการเดินทาง หรืออาจเปลี่ยนเส้นทาง ไปเมืองอื่นที่ปลอดภัยกว่า

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็น โยบายที่สำคัญของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิด รายได้เป็นเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งถือเป็นรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับรายได้ จากสินค้าและบริการอื่นๆ รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณ ในการสร้างรายได้หมุนเวียน ในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีคูณขึ้น นอกจากนี้การ ท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคเมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวไปยัง แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตามภูมิภาค ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์การพัฒนาภูมิภาคต่อเนื่องกันไปเป็น ลูกโซ่ อีกทั้งยังเป็น การสร้างงานใหม่ให้กับภูมิภาคเพื่อการสนับสนุนการ ท่องเที่ยว (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550)

ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2556, น.31-32) กล่าวว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะต้องตั้งอยู่บน แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น หน่วยงานที่มีบทบาทด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) แม้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะไม่ได้เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวการเกษตรโดยตรง แต่แนวคิดและการดำเนินงานสามารถนำมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนได้เป็นอย่างดี โดยดำเนิน โครงการปฎิญญา รักษาสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย รวมทั้งเป็นการทำตลาดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีคุณภาพได้เลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว

2.1 แนวคิด 7 GREENS

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในฐานะที่เป็นองค์กรหลัก ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย มีความตระหนักถึงปัญหานี้เป็นอย่างดี จึงได้จัดทำโครงการและแผนงาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมกันส่งเสริม และช่วยกันลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้โครงการที่เรียกว่า “แนวคิด 7 GREENS” ซึ่งทุกภาคส่วน รวมทั้งนักท่องเที่ยว สามารถร่วมแรงร่วมใจกันทำได้ เพียงเริ่มต้นแบบง่ายก็เที่ยวได้อย่างมีความสุข สนุกและรักษ์โลก ประกอบไปด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

1. Green Heart เที่ยวด้วยใจคิด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ต้องมีหัวใจที่เคารพ และตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อม นับเป็นหัวใจสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. Green Logistics เที่ยวใกล้ไกล เลือกใช้พลังงานสะอาด ผ่านรูปแบบการเดินทางสีเขียว เน้นการประหยัดพลังงาน ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม
3. Green Attraction ถือเป็นนโยบายของรัฐที่มุ่งสร้างชุมชนให้แข็งแรงและยั่งยืน แห่งท่องเที่ยวสีเขียว ต้องมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบเดิมของพื้นที่นั้นไว้ให้ได้
4. Green Activity กิจกรรมท่องเที่ยวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5. Green Community ชุมชนสีเขียว เที่ยวอย่างรู้คุณค่า รักษาเอกลักษณ์ชุมชน เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม
6. Green Service จัดการธุรกิจเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใส่ใจธุรกิจท่องเที่ยวแขนงต่างๆ เลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
7. Green Plus จิตอาสา ดูแลสิ่งแวดล้อม นับเป็นการช่วยเหลือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยตัวนักท่องเที่ยวเอง

การประยุกต์แนวคิด 7 GREENS

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถประยุกต์แนวคิด 7 GREENS มาใช้ดำเนินการในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้ (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2556, น.33-36)

1. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 1 หัวใจสีเขียว (Green Heart) ในฐานะนักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตนดังนี้
 - 1.1 การเดินทางท่องเที่ยวจะต้องไม่สร้างผลกระทบต่อสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2 ระลึกเสมอว่า นักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่จะต้องใส่ใจและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

1.3 ควรคิดว่า มาตรฐานบริการที่สะดวกสบายเกินไป เป็นการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลือง และนำไปสู่การเร่งให้เกิดภาวะโลกร้อน

1.4 เปลี่ยนค่านิยมที่ว่า เสียเงินไปแล้วต้องใช้ให้คุ้ม การพักโรงแรมก็สามารถประหยัดทรัพยากรเพื่อช่วยโลกได้

1.5 สนับสนุนผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญกับการลดการใช้พลังงานอย่างจริงจังและมีมาตรการประหยัดพลังงาน ประกอบธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.6 การท่องเที่ยว คือ การแสวงหาประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากชีวิตประจำวัน ไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องปรับอากาศ หรือเปิดเครื่องปรับอากาศไว้เพื่อให้ห้องพักเย็นตลอดเวลา ดูโทรทัศน์รายการโปรดเหมือนอยู่ที่บ้าน หรือเปิดไฟทุกดวงจนสว่างจ้า

1.7 ใช้สิ่งต่างๆ ซ้ำเท่าที่จะทำได้ เช่น ใช้ถุงบรรจุสินค้าซ้ำ เพื่อประหยัดทรัพยากรและจะได้ไม่ก่อให้เกิดขยะ หรือเปลี่ยนไปใช้ถุงผ้าเลยก็ดี

1.8 ใช้ถ่านแบบชาร์จซ้ำได้ กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพื่อลดปริมาณที่ต้องทิ้งและจะต้องกลายเป็นขยะอันตรายในที่สุด

2. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 2 รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) ในฐานะนักท่องเที่ยว ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 วางแผนการเดินทางก่อนออกเดินทาง ช่วยลดการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง และทำให้ประหยัดเวลาในการเดินทาง

2.2 หากเดินทางระยะไกลให้ใช้การเดินทางหรือใช้จักรยาน แทนการใช้รถจักรยานยนต์ เพราะนอกจากจะช่วยลดการก่อมลพิษ ยังมีผลดีต่อสุขภาพด้วย

2.3 ไปทางเดียวกันก็ใช้รถเพียงคันเดียว การร่วมเดินทางไปด้วยกันจะช่วยประหยัดเชื้อเพลิง

2.4 ขับขี่อย่างมีมนวล ไม่เร่งเครื่องยนต์ โดยไม่จำเป็น ลดการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง

2.5 หมั่นตรวจสอบสภาพรถ และลมยาง ช่วยลดการสิ้นเปลืองพลังงาน

2.6 เลือกใช้เชื้อเพลิงทางเลือก เช่น แก๊สโซฮอล์ ไบโอดีเซล NGV เป็นต้น จะประหยัดค่าใช้จ่าย และลดภาวะก๊าซเรือนกระจก

2.7 ใช้เครื่องยนต์ที่สามารถใช้เชื้อเพลิงทางเลือกได้ ช่วยให้ประหยัด และลดการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง

2.8 เลือกผู้ให้บริการท่องเที่ยวที่ใช้รถ เรือ พาหนะต่างๆ ที่ใช้เชื้อเพลิงทางเลือกและมีการจัดการเดินทางที่มีประสิทธิภาพ

2.9 เดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะระบบราง และเลือกใช้บริการบินภายในประเทศไปยังจุดหมายต่างๆเท่าที่จำเป็น

3. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) ในฐานะผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวควรปฏิบัติ ดังนี้

3.1 คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ เพราะหากเกินขีดความสามารถในการรองรับได้จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

3.2 พัฒนาล้างอำนวยความสะดวกรองรับกิจกรรมต่างๆ เท่าที่จำเป็น โดยมีขนาดและปริมาณที่เหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่

3.3 ในระบบการจอง การออกตั๋ว เอกสารต่างๆ แบบดิจิทัลเต็มรูปแบบ เพื่อลดการใช้กระดาษ

3.4 เครื่องใช้ในสถานประกอบการ ควรเลือกซื้อสินค้าที่ได้รับฉลากเขียวหรือฉลากรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ฉลากประหยัดพลังงานสูง ฉลากคาร์บอน จะช่วยให้ประหยัดพลังงาน และรักษาสภาพแวดล้อม

3.5 การก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว ควรเลือกวัสดุก่อสร้างที่ได้รับการยืนยันว่าลดการใช้พลังงาน เพราะกว่าที่จะได้วัสดุที่จะนำมาใช้ในการก่อสร้างจะต้องใช้พลังงานมหาศาลในการผลิต เช่นปูนซีเมนต์ อิฐก้อน เป็นต้น

4. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 4 ชุมชนสีเขียว (Green Activity) ในฐานะเจ้าของชุมชนควรปฏิบัติ ดังนี้

4.1 เลือกใช้วัตถุดิบที่จะนำมาประกอบอาหารจากแหล่งผลิตของชุมชน หรือที่อยู่ใกล้สถานประกอบการ เพราะนอกจากจะช่วยประหยัดค่าขนส่งแล้ว ยังสามารถควบคุมคุณภาพได้ง่าย ทำให้ชุมชนมีรายได้ และประหยัดไฟฟ้าในการเก็บถนอมอาหาร

4.2 ผลิตสินค้าที่ระลึกที่เรียบง่าย ปลูกหรือผลิตได้จากท้องถิ่น ผลิตด้วยมือ แทนสินค้าที่ผลิตแบบอุตสาหกรรมที่ส่งมาจากแหล่งอื่น

4.3 ไม่ผลิตสินค้าที่ระลึกจากทรัพยากรที่หายาก เช่น เปลือกหอย ปะการัง ชิ้นส่วนจากสัตว์ป่า หรือพืชพรรณจากป่า เป็นต้น

4.4 คำนึงถึงบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ก่อเกิดขยะ หรือใช้บรรจุภัณฑ์ที่สลายตัวได้ง่าย

4.5 ร่วมกันวางแผน เพื่อกำหนดรูปแบบสินค้าที่ระลึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความสวยงาม และมีคุณค่าทางจิตใจ

4.6 จัดทำโครงการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเมืองกับชนบท บนพื้นฐานความเข้าใจและเจตนาดี เช่น Community – supported Agriculture (CSA)

4.7 ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาปัตยกรรมพื้นบ้านที่เหมาะสมในการออกแบบ
สิ่งก่อสร้าง

4.8 ส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมด้วยกิจกรรมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.9 รักษาเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของชุมชนเอาไว้ และยกมาเป็นจุดขายการ
ท่องเที่ยว

5. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 5 กิจกรรมสีเขียว (Green Community) ในฐานะ
นักท่องเที่ยว ควรปฏิบัติ ดังนี้

5.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวน
ความสงบ ไม่ขัดกฎหมาย วัฒนธรรมและศีลธรรม

5.2 ร่วมกับชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง จัดทำแผนและพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว
เฉพาะ ที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม

5.3 ปรับเปลี่ยน โปรแกรมท่องเที่ยวบางส่วนให้มีการเดิน หรือใช้จักรยานเป็น
ทางเลือก โดยมีการเตรียมการและจัดการที่ดี

5.4 กำหนดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับประเภทของกิจกรรม
เช่น การเดินศึกษาธรรมชาติในป่า ไม่ควรจัดเกินกลุ่มละ 10 คน เพื่อความคล่องตัว ผู้นำทางสามารถ
ควบคุมกลุ่มให้อยู่ในเส้นทางได้ และนักท่องเที่ยวก็จะได้รับความรู้จากการบรรยายของวิทยากร
อย่างทั่วถึง

6. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 6 การบริการสีเขียว (Green Service) ในฐานะ
ผู้ประกอบการควรปฏิบัติ ดังนี้

6.1 ลดการใช้ถุง ก่อถง โฟม บรรจุน้ำดื่ม รวมถึงภาชนะพลาสติก เช่น แก้วน้ำ
จาน ช้อน ที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ

6.2 ส่งเสริมการบริโภคอาหารตามฤดูกาล และเลือกกินอาหารที่ผลิตจาก
วัตถุดิบในท้องถิ่น

6.3 เชิญชวนผู้ใช้บริการในกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น
การประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า การใช้ผ้าเช็ดตัวผ้าปูที่นอนซ้ำเพื่อประหยัดน้ำในการซักผ้าเหล่านี้

7. การปฏิบัติตามแนวคิด ข้อที่ 7 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Green
Plus) ในฐานะนักท่องเที่ยว ควรปฏิบัติ ดังนี้

7.1 ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เมื่อพบเห็นขยะควรช่วยเก็บออกจาก
พื้นที่หรือเก็บไปทิ้งในถังขยะที่จัดเตรียมไว้

7.2 ท่องเที่ยวแบบบำเพ็ญประโยชน์ เช่นร่วมกันปลูกต้นไม้ ช่วยกันเก็บขยะ เป็นต้น

7.3 เข้าร่วม โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม เช่นการใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก รวมถึงปฏิบัติตามคำเตือนของมัคคุเทศก์ เป็นต้น

7.4 หลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวแบบไม่รู้ตัว ด้วยการนำแก้วน้ำ ขวดน้ำ หรือกระติกส่วนตัวมาเอง เพราะนอกจากจะช่วยลดปริมาณขยะ

7.5 ร่วมสนับสนุนกองทุนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน

2.2 การประยุกต์แนวคิด 4C ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประยุกต์แนวคิด 4C ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย

1. การมีมาตรฐานการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม (condition) เช่นผู้ประกอบการใช้หลักการประกันคุณภาพทั่วทั้งองค์กร หรือ Total Quality Management : TQM มาประยุกต์ใช้กับธุรกิจ หลักการนี้เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคลทุกระดับ ในทุกขั้นตอนการผลิต ควบคุมไปกับการใช้เครื่องมือควบคุมคุณภาพและการส่งเสริม

2. การพัฒนาสินค้าและบริการที่เปิดโอกาสให้ลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา (Co-Creation) แนวคิดนี้มาจากความเชื่อในปัจจุบันที่มองว่าการที่จะคิดสิ่งต่างๆ ออกมาให้ประสบความสำเร็จและถูกใจลูกค้านั้น ไม่สามารถที่จะคิดเองได้ทั้งหมด แต่ต้องมีบุคคลภายนอกเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำมากขึ้น โดยบุคคลภายนอกอาจจะเป็น ซัพพลายเออร์ (supplier) ลูกค้าและประชาชนทั่วไป

กระบวนการ Co-Creation นั้น องค์กรควรเริ่มจากการระบุถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญต่างๆ ของกระบวนการที่กำลังจะมุ่งเน้น จากนั้นก็ต้องทำความเข้าใจต่อความเกี่ยวข้องและความสัมพันธ์ ระหว่างแต่ละกลุ่มหรือแต่ละภาคส่วน เช่น ในการพัฒนาสินค้านั้น ซัพพลายเออร์และผู้จัดส่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละกลุ่มได้แล้ว องค์กรก็ต้องจัดให้มีกิจกรรมที่เชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านั้นมาประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น และแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการดังกล่าว และสุดท้ายองค์กรก็ต้องสร้างระบบในการทำให้ความคิดเห็นและประสบการณ์ ความคิดเห็น และแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการดังกล่าว และสุดท้ายองค์กรก็ต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ต่อไป

อย่างไรก็ดี ถ้าอยากจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ได้มีความกระตือรือร้นและอยากที่จะให้คนเหล่านี้ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างแท้จริง องค์กรก็ต้อง

ทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมในกระบวนการ Co-Creation ซึ่งร่วมกันทำระหว่างเกษตรกร โรงงานอุตสาหกรรม และหน่วยงานราชการอย่างสร้างสรรค์จะก่อให้เกิด Co-Creation ที่ยั่งยืน

3. การมีต้นทุนต่ำ (Cost Efficiency) เหตุที่ต้องควบคุมการดำเนินงานของธุรกิจให้มีต้นทุนต่ำ เพราะต้นทุนจะไปเกี่ยวข้องถึงกำไรของธุรกิจ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับวิธีการทำธุรกิจ เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง โดยมีเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิตเพื่อความอยู่รอด ทั้งนี้ การลดต้นทุนการผลิต ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างการประกอบธุรกิจ สร้างความแตกต่างในการผลิตสินค้า เมื่อสินค้าขายดี มีผลกำไรมากขึ้น ธุรกิจสามารถอยู่ได้ สำหรับแนวคิดในการลดและควบคุมต้นทุนการผลิตนั้น อาจยึดหลักการ ดังนี้

3.1 ศึกษาวิเคราะห์และสำรวจสถานภาพปัจจุบันของต้นทุนการผลิต ต้นทุนหลักๆ เช่น แรงงาน วัตถุดิบ เป็นต้น เมื่อรู้ต้นทุนแล้วจะทำให้สามารถหาข้อบกพร่องแล้วหาวิธีลดต้นทุนได้

3.2 วิเคราะห์และชี้ชัดหาสาเหตุของต้นทุนสูญเปล่าที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าต่างๆ เช่น ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด ในกระบวนการผลิตส่วนไหน ใช้พลังงานไฟฟ้าสูญเปล่าเป็นจำนวนเท่าใด

3.3 เน้นการลดและควบคุมต้นทุนการผลิตในส่วน of ค่าใช้จ่ายที่ไร้ประสิทธิภาพ มีความสูญเปล่าสูงๆ และดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ อาจนำวงจรการควบคุม PDCA (Deming Cycle) มาใช้ในการดำเนินการ Plan : P คือ การวางแผน, Do : D คือ การปฏิบัติ, Check : C คือ การตรวจสอบ, Action : A คือ การปรับปรุงแก้ไข และตั้งมาตรฐานในการทำงาน วงจรการควบคุม PDCA ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อเสร็จสิ้นแล้วต้องเริ่มทำใหม่ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หยุดนิ่ง

4. การดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี ควบคู่กับการมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility : CSR) กล่าวคือ มีการทำกับคู่แลกเปลี่ยนที่ดี ประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการประกอบธุรกิจจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมุ่งประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญกระทำด้วยความสมัครใจ ไม่ถูกเรียกร้องจากสังคม การปฏิบัติตามแนวทาง CSR นี้ ควรอยู่บนหลักพอประมาณที่ธุรกิจต้องไม่เบียดเบียนตนเอง และขณะเดียวกันก็ต้องไม่เบียดเบียนสังคม ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืนในที่สุด

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน สามารถนำหลักการ 4C มาปรับใช้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหลักการนี้เน้นในเรื่องของมาตรฐาน ความร่วมมือ การจัดการ

ต้นทุน และความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม เมื่อเกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง สังคมและสิ่งแวดล้อมก็จะติดตามไปด้วย

2.3 แนวทางการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) มีแนวทางส่งเสริมการเกษตรดังนี้

1. พัฒนาบุคลากร เพิ่มศักยภาพผู้นำวิสาหกิจชุมชน เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ยึดหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วม

3. พัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์ของฝากนักท่องเที่ยว มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย บรรลุเกณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สินค้ามีเรื่องราว เรื่องเล่า

4. การจัดเก็บข้อมูล เก็บสถิติข้อมูล จำนวน นักท่องเที่ยว จำนวนวันที่มาเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว และใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการ วางแผนพัฒนา

5. สร้างเครือข่ายท่องเที่ยว เชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน สินค้า อาหาร ที่พัก พาหนะ และการส่งต่อนักท่องเที่ยว

6. ยกกระดับแหล่งท่องเที่ยว เตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้ แหล่งท่องเที่ยวเข้ารับ การตรวจ ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาเป็นต้นแบบ โดยแหล่งวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะได้รับตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานตามที่กรมกำหนดไว้

ซึ่งสัญลักษณ์ A (Agrotourism) คือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกว่าแหล่งนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีจุดเด่น มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านการเกษตร และเป็นเอกลักษณ์ด้านการเกษตรวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้านการเกษตร ควบคู่กับการพักผ่อนหย่อนใจ

A เป็นลายกนก สื่อถึงความเป็นไทย
สีเขียว เป็นเอกลักษณ์ของการเกษตร
รวงข้าว เปรียบเสมือนการทำกรเกษตรที่
 อุดมสมบูรณ์รวมถึงเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิง
 เกษตรของประเทศไทยเป็นไปด้วยความยั่งยืน

ภาพที่ 2.2 สัญลักษณ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562)

1. การขอใช้ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถแจ้งความประสงค์ได้ที่ สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือ สำนักงานเกษตรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
2. การพิจารณาการให้ใช้ตรา สัญลักษณ์ A (Agrotourism) สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงาน เกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานครใช้ หลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นเกณฑ์พิจารณา ตามความเหมาะสม
3. ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรที่ได้รับตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงาน เกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวบรวม ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้ ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) เพื่อเป็นฐานข้อมูลและใช้ประโยชน์ต่อไป

2.4 กรอบแนวคิดและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรมการท่องเที่ยว (2552, น.2) กำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรพิจารณา จาก องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 5 ปัจจัย ร่วมกับมุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5 ปัจจัย ดังนี้

- องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
 1. ปัจจัยด้านความดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)
 2. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)

3. ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
4. ปัจจัยด้านความหลากหลายของกิจกรรม (Activities)
5. ปัจจัยด้านที่พัก (Accommodation)

• มุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. ปัจจัยด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Site Management)
2. ปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร (Knowledge Management)
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้มแข็ง (Community Participations and Community Strength)
4. ปัจจัยด้านความมีไมตรีจิต (Hospitality)
5. ปัจจัยด้านความปลอดภัย (Safety)

ผลการพิจารณาปัจจัยย่อยทั้ง 10 ปัจจัย สามารถกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ 4 องค์ประกอบ คือ

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 : ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากการวางแผนบุคลากร งบประมาณ ผลผลิตทางการเกษตร แผนการตลาด เป็นต้น
2. การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ เช่น กำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อการเกษตร การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ถนนและลานจอดรถ เป็นต้น
3. การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัย การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย

4. การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมลพิษ ในอากาศ ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
5. การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชน โดยรอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชน การรักษาวัฒนธรรม การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน
6. การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยว ความเชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
7. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย
8. การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำและที่พัก การดูแลรักษาระบบถนน ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว
9. การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูป ผลผลิตการเกษตร ไปเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาตลาดและบรรจุภัณฑ์ การยกระดับมาตรฐานสินค้าไปสู่สากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า
10. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 : สักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความพร้อม ในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เดินทางสะดวกและปลอดภัย (ความสะดวก พิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อไป)
2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และ อินเทอร์เน็ต
3. ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีหรือไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของที่พัก เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน
4. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น ไม่มีอาหารบริการ มีอาหารบริการ เฉพาะเมื่อสั่งจองล่วงหน้า และมีร้านอาหารบริการในแหล่งท่องเที่ยว

5. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ มีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นหรือไม่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเกินกว่าจำนวนที่กำหนด

6. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว มีบุคลากรพร้อมต้อนรับ นักท่องเที่ยวตลอดเวลาหรือไม่ และมีเพียงพอหรือไม่ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

7. การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีการกำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลา เปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยว ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปีหรือไม่

องค์ประกอบที่ 3 : ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยวมีการบรรยาย แนะนำสถานที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้ ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชม หรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน

3. ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว จับจ่าย ซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำกลับบ้าน

4. ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ การพักผ่อนและให้ความบันเทิง ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ประเภท

5. การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เอกสารหรือ แผ่นพับ บอร์ด หรือป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ

6. การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการรถพ่วง รถจักรยาน หรือพาหนะต่างๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ หรือส่วนบุคคล

7. การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการส่งจดหมาย โทรศัพท์ ภายในและภายนอกประเทศ บริการอินเทอร์เน็ต

8. การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ การฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ

9. การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สื่อเพื่อการเรียนรู้และฝึกอาชีพสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

องค์ประกอบที่ 4 : สักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรม เช่น การผลิตพืชแบบไม่ใช้ดิน ฟาร์มโคนมสมัยใหม่ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และมีการถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยว
2. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตรทฤษฎีใหม่ การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพเพื่อกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น
3. สภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติหรือได้รับการและตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ
4. ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ หรือไม่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น
5. การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) จากกรมส่งเสริมการเกษตร ใบรับรอง GAP จาก กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น
6. ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ไวน์ สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น
7. ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การอบ การนวด และประคบสมุนไพร การขี่ม้า การรีดนมวัว การเก็บผลไม้ การคราดหอย การตกปลา การนั่งช้าง เป็นต้น
8. การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมและพักผ่อนค้างคืนกับเกษตรกรในที่สูง การสัมผัสชีวิตของชาวนาไทยในภาคกลาง การร่วมกิจกรรมกับชาวประมง ชายฝั่งทะเล การร่วมกินอยู่และทำกิจกรรมกับชาวสวนอัมพวา เป็นต้น

3. บริบทพื้นที่จังหวัดสระบุรี

3.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ ละติจูดที่ 14 องศา 31 ลิปดา 43.59439 ฟลิปดาเหนือ กับลองจิจูดที่ 100 องศา 54 ลิปดา 35.58478 ฟลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร (อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ-ศาลากลางจังหวัด) และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ 113 กิโลเมตร และตามแม่น้ำเจ้าพระยาแยกเข้าแม่น้ำป่าสักประมาณ 165 กิโลเมตร เนื้อที่จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 3,576,486 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 2,235,304 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ประเทศ

ภาพที่ 2.3 แผนที่จังหวัดสระบุรี

3.1.1 ลักษณะทางกายภาพ ส่งเสริมการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อาณาเขตจังหวัดสระบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และ อำเภอพัฒนานิคมจังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาและอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานีและอำเภวังน้อย อำเภอบุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่จังหวัดสระบุรีเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณลุ่มน้ำที่ราบลุ่มภาคกลางรวมกับอีกส่วนหนึ่งของทิวเขา ดงพญาเย็น สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีลักษณะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด 3 ลักษณะ คือบริเวณที่ราบลุ่มบริเวณเขาห่อมหรือเขาเตี้ย และบริเวณเขาสูง

3.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical AavannaClimate, Aw) ลักษณะภูมิอากาศแบบนี้จะมีฝนน้อยแห้งแล้งในฤดูหนาวและอุณหภูมิค่อนข้างสูงในฤดูร้อนและค่อนข้างจะหนาวเย็นในฤดูหนาว และมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม

3.1.4 อุณหภูมิ

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลาง และอยู่ลึกเข้ามาในแผ่นดินปกติมีอุณหภูมิก่อนข้างสูง จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28-29 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด เฉลี่ย 33-34 องศาเซลเซียสและอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23-24 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาวที่สุดในเดือนมกราคม

3.1.5 ฝน

ฝนที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระบุรีส่วนใหญ่เป็นฝนจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านประเทศไทยตอนบนเกือบตลอดช่วงฤดูฝน

โดยตลอดทั้งปี มีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ 70-90 วัน นอกจากนี้ในบางปีอาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดสระบุรีหรือจังหวัดใกล้เคียงทำให้มีฝนตกเพิ่มขึ้นได้อีก

3.1.6 การคมนาคมขนส่ง

1) การคมนาคมขนส่งทางถนน จังหวัดสระบุรีมีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ขนาดกว้าง 10 ช่องทาง ทำให้ การเดินทางและการขนส่งสินค้าต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2 ที่เชื่อมจากจังหวัดสระบุรีไปจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอื่น ๆ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการปรับปรุงเส้นทางจราจรให้มีความสะดวกรวดเร็ว ด้านที่ติดต่อกับจังหวัด สระบุรีและจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคกลางตอนบนและภาคเหนือก็มีเส้นทางจราจรที่มีความสะดวก เช่น ถนนจากจังหวัดสระบุรีถึงจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสระบุรีถึงจังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรีถึงอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาถึงจังหวัดอ่างทอง และจังหวัดสระบุรีถึงจังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดชัยนาท

2) การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ จังหวัดสระบุรีมีเส้นทางรถไฟสายสำคัญ 4 สาย ได้แก่

- เส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือมี 2 สาย คือ กรุงเทพฯ – อุบลราชธานี ระยะทาง 575 กิโลเมตร กรุงเทพฯ – หนองคาย ระยะทาง 642 กิโลเมตร

- เส้นทางรถไฟสายเหนือ คือ กรุงเทพฯ – เชียงใหม่ ระยะทาง 851 กิโลเมตร ผ่านจังหวัดสระบุรีที่ตำบลบ้านกล้วย อำเภอบ้านหมอ และตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน

- เส้นทางรถไฟสายตะวันออก คือ แก่งคอย – คลองสิบเก้า เส้นทางรถไฟของจังหวัดสระบุรีเป็นทางเชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานคร กับภาคเหนือ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานีจอดรถรับ-ส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้า จำนวน 18 สถานี มีรถไฟขบวนโดยสารผ่านขึ้นและลงวันละ 30 เที่ยว มีผู้ใช้บริการตลอดทั้งวัน โดยผู้ใช้บริการรถไฟเฉลี่ยประมาณวันละ 470 คน โดยสถานีชุมทางแก่งคอยมีผู้ใช้บริการรถไฟมากที่สุดรวม 230,519 คนต่อปี รองลงมาคือสถานีรถไฟสระบุรี มีผู้ใช้บริการ 184,386 คนต่อปี ระยะทางรถไฟจากชุมทางสระบุรี ถึงกรุงเทพฯ ยาวประมาณ 93 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง

3) การคมนาคมขนส่งโดย

- รถโดยสารสาธารณะ จังหวัดสระบุรีมีสถานีขนส่ง สำหรับรถโดยสารประจำทาง 1 แห่ง คือ สถานี ขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่บนถนนสุดบรรทัด มีลานจอดรถ จำนวน 16 ลานขาลา เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางที่วิ่งเชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองสระบุรี กับอำเภอใกล้เคียงหรือจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งกรุงเทพฯ มีทั้งสิ้น จำนวน 53 เส้นทาง โดยแบ่งเป็นหมวด ตามการจำแนกของกรมการขนส่งทางบก ได้แก่ เส้นทางเดินรถโดยสารประจำ

ทางหมวด 1 จำนวน 7 เส้นทาง เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด 2 จำนวน 1 เส้นทาง
เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง หมวด 3 จำนวน 16 เส้นทาง เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง
หมวด 4 จำนวน 24 เส้นทาง และรถขนาดเล็ก 12 เส้นทาง

- รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ผ่านอำเภอวัง
น้อย อำเภอหนองแค ตำบลหินกอง ถึงสี่แยกสะพานต่างระดับสระบุรี ให้เลี้ยวขวาเข้าสู่ทางหลวง
หมายเลข 2 (มิตรภาพ) ตรงไปจนถึงตัวเมืองสระบุรี

- รถประจำทาง มีรถประจำทางปรับอากาศสายกรุงเทพฯ-สระบุรี ออกจาก
สถานีขนส่งสายเหนือ หมอชิต 2 ถนนกำแพงเพชร 2 ทุกวัน วันละหลายเที่ยว

- รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยมีบริการรถไฟออกจากสถานีรถไฟ
กรุงเทพฯ (หัวลำโพง) ไปยังจังหวัดสระบุรีทุกวัน ทั้งรถธรรมดา รถเร็ว รถด่วน รถด่วนพิเศษ และรถ
พิเศษชานเมือง ใช้เวลา เดินทางประมาณ 2-3 ชั่วโมง

3.1.7 การท่องเที่ยว

จังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านสภาพภูมิประเทศ
สภาพภูมิอากาศขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม จึงส่งผลให้มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้ง
ทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการ
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attraction)

- ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า อ.แก่งคอย
มีน้ำตกที่เกิดท่ามกลางป่าดิบชื้นที่สมบูรณ์ ของเทือกเขาใหญ่ น้ำตกสูงสุดของจังหวัดสระบุรี มี
เส้นทางเดินป่า มีน้ำตกมีความสวยงามแตกต่างกัน ได้แก่ น้ำตกเจ็ดคดเหนือ น้ำตกเจ็ดคดกลาง
น้ำตกเจ็ดคดใต้ น้ำตกเจ็ดคดใหญ่

น้ำตกโกรกอีคค

- เขาหินปูน พระพุทธบาทน้อย ต.สองคอน อ.แก่งคอย จ.สระบุรี มีพื้นที่
3,200 ไร่ ขุนเขาแห่งนี้มีลักษณะเป็นภูเขาหินปูนสูงชัน โดดเด่นสลักรอยร่องรอยด้วยยอดเขา
แหลม ไม่น้อยกว่า 14 ยอด เป็นเทือกเขาหินปูนที่มีระบบนิเวศน์ที่ค่อนข้างสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง

- ตำบารวมเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก ลำธารที่กั้นระหว่าง อำเภอมวกเหล็ก
จังหวัดสระบุรี และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีต้นน้ำในป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ซึ่ง
เป็นน้ำผุดจากใต้ดิน ทำให้มีน้ำไหลตลอดทั้งปี ไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก ผ่านดินแดนป่าดิบชื้นสลัป่า
เบญจพรรณที่ยังคงความสมบูรณ์ตลอดเส้นทาง

- อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีเนื้อที่ประมาณ 44 ตารางกิโลเมตร หรือ 27,856 ไร่ ในช่วงประมาณเดือนตุลาคม-มกราคม เป็นช่วงที่อากาศหนาวเย็นเหมาะสมสำหรับการเดินทางไปท่องเที่ยวพักผ่อน ประกอบด้วยภูเขาน้อยใหญ่ มีที่ราบในหุบเขา ป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่เป็นสัตว์ขนาดเล็ก เช่น ไก่ฟ้า ไก่ป่า ลิง หมูป่า และนกนานาชนิด ที่สำคัญได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธรในบริเวณอุทยานฯ มีน้ำตกและอ่างเก็บน้ำสวยงามหลายแห่ง ดังนี้ น้ำตกสามหลั่น น้ำตกโพธิ์หินค้าย น้ำตกโคตรรกไพร อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง อ่างเก็บน้ำเขาแก้ว บึงหนองโพธิ์

- สวนพฤกษศาสตร์ภาคกลาง (พุแค) ตำบลพุแค อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เป็นสวนพฤกษศาสตร์ขนาดใหญ่ มีต้นไม้และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ รมรื่น เหมาะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ชื่นชมธรรมชาติและเป็นแหล่งศึกษาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ

- น้ำตกป่าลานหินคาดหมู่มู 6 ตำบลวังม่วง มีน้ำตกหลายชั้นสวยงาม สภาพธรรมชาติสมบูรณ์

- น้ำตกตะพานหิน หมู่มู 5 บ้านด้าพานหิน ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง เป็นลำน้ำตกใสสะอาด ธรรมชาติร่มรื่น

- แก่งคั่นนาค อยู่ที่ ตำบลแสงพัน อำเภอวังม่วง เป็นเกาะแก่งกลางลำน้ำป่าสัก เป็นใจคหินสลับกับน้ำใสไหลสวยงาม

- ทะเลบ้านหมอ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านหมอ มีเนื้อที่ประมาณ 1,600 ไร่ ลักษณะเป็นบึง เป็นที่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด บรรยากาศร่มรื่น ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกรกฎาคม จะมีฝูงนกเป็ดน้ำที่บินหนีอากาศหนาวจากไซบีเรียมาลงเล่นน้ำ

- น้ำตกซับเหว หมู่มู 6 ตำบลซับสนุ่น อำเภอแมวกเหล็ก เป็นน้ำตกแห่งใหม่ที่พบในอำเภอแมวกเหล็ก

- ถ้ำศรีวิไล อยู่ที่หมู่มู 2 บ้านหน้าพระลาน ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีสำนักสงฆ์ตั้งอยู่ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปนารัตน์ ศิลปะล้านนา และยังมีหินงอกหินย้อยสวยงามมาก

- ถ้ำวิปัสสนาเนรมิต อยู่ที่ ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เป็นถ้ำหินงอกหินย้อยตามธรรมชาติ

- ถ้ำพุทธสุโขทอง (วิมานแก้ว) ตั้งอยู่ที่หมู่มู 2 บ้านหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติเป็นถ้ำหินปูนสวยงาม

- ถ้ำดาวเขาแก้ว ตั้งอยู่ที่ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก เป็นถ้ำที่มีจุดสีแดง สีดำ และสีน้ำตาลอยู่บนเพดานถ้ำ เมื่อถูกแสงไฟจะมีประกายระยิบระยับสวยงาม และมีฝูงค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

- ถ้ำพระธาตุเจริญธรรม (ถ้ำบ่อปลา) อยู่ที่บ้านบ่อโสก ตำบลสองคอน อำเภอแก่งคอยเป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยสวยงาม

- ถ้ำผาเสด็จ อยู่ที่บ้านซับบอน ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย เป็นที่ที่รัชกาลที่ 5 และสมเด็จพระบรมราชินีนาถเคยเสด็จและทรงจารึกพระปรมาภิไธยไว้

- สวนนกไผ่ดำ อยู่ที่ตำบลไผ่ดำ อำเภอหนองแค อยู่ในที่ดินของเอกชนเป็นที่อยู่อาศัยของฝูงนกพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย

2) การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน (Historical Attraction)

- วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารและรอยพระพุทธบาท ตั้งอยู่ที่ตำบลขุนโขลนอำเภอพระพุทธบาท มีปูชนียสถานที่สำคัญคือ“รอยพระพุทธบาท”ที่ประทับไว้บนหินเหนือไหล่เขาสุวรรณบรรพตหรือเขาสะจักพันศักรีเป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้ายค้นพบในสมัยพระเจ้าทรงธรรมเมื่อประมาณ 350 ปีมาแล้วเป็นที่รู้จักและสักการบูชาของชาวไทยและชาวต่างประเทศ

- บ่อพรานล้างเนื้อ อยู่ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท อยู่ใกล้กับวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร ลักษณะเป็นหินขนาดย่อม ที่บริเวณปากบ่อมีรอยคล้ายเขาคัน ใกล้บริเวณนี้มีหินลาดและมีหลุมลึกลงไป มีขนาดเท่ากระป๋องนม น้ำที่ไหลจากหลุมนี้ถือกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ มีประวัติเล่าว่าพรานบุญผู้พบรอยพระพุทธบาทเป็นน้ำเนื้อที่ล่าได้มาล้างที่บ่อ โดยคุกเข่าและก้มล้างเนื้อที่บ่อ ส่วนหลุมขนาดเท่ากระป๋องนม คือรอยปากหอกของพรานบุญ ซึ่งมีน้ำไหลออกมาไม่ขาด

- พิพิธภัณฑ์สถานพระพุทธบาท อยู่ในบริเวณวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารเป็นที่เก็บรวบรวมศิลปวัตถุอันมีค่ายิ่งเช่นเครื่องทรงของสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมเครื่องลายครามสังคโลกเครื่องทองสำริด โบราณศาสตราวุธ โบราณรอยพระพุทธบาทจำลองยอดมณฑปพระพุทธบาทเก่าแก่พัศดยของพระสมัญต่าง ๆ

- พระตำหนักท้ายพิบูล เป็นพระราชวังโบราณอยู่บริเวณวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารปัจจุบันไม่มีซากตำหนักปรากฏอยู่คงมีแต่เศษซากและซากกำแพงเป็นเขตโดยรอบ

- ตำหนักธารเกษม ตั้งอยู่ที่ตำบลขุนโขลนอำเภอพระพุทธบาทเป็นพระตำหนักที่สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าให้สร้างเป็นที่ประทับเมื่อคราวเสด็จนมัสการพระพุทธบาท ณ ริมธารน้ำใต้ธารทองแดงปัจจุบันเหลือเพียงรอยฐานตำหนัก

- ตำแหน่งสระขอ อยู่ที่ตำบลขุนโจน อำเภอพระพุทธบาทเป็นพระตำหนักที่สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าให้สร้างพลับพลา ตามเส้นทางที่เสด็จไปนมัสการพระพุทธบาทปัจจุบันเหลือเพียงรอยฐานตำหนัก

- ถ้าเทพนิมิตธารทองแดง ตำบลพุก้างาน อำเภอพระพุทธบาทเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์

- พระพุทธรู้อยู่ที่วัดพระพุทธรู้อยู่ที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี เป็นวัดที่อยู่เชิงเขาปถวิ มีรอยพระพุทธรูปอยู่ที่บนชะง่อนผา มีบันไดขึ้นไปรอบรอบบริเวณมีความร่มรื่นมีถนนคอนกรีตสามารถนำรถขึ้นดูยอดเขาไปชมทัศนียภาพอันสวยงามและนมัสการรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาซึ่งอยู่บนยอดเขาได้

- ถ้าเขาแดง อยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่นเคยเป็นที่หลบภัยทางอากาศของทหารญี่ปุ่น

- เขาครกหรือเขาสองกล้อง อยู่ที่หมู่ 1 บ้านพระพุทธรู้อยู่ที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารญี่ปุ่นใช้เป็นที่สองกล้องดูความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม สภาพยังความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ

- เขาเรดาห์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น เคยเป็นฐานที่ตั้งปืนใหญ่ของทหารญี่ปุ่นยังมีซากเจดีย์โบราณอยู่

- ถ้าเขาทุเรียน อยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น หมู่ 1 บ้านพระพุทธรู้อยู่ที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี เคยเป็นที่หลบภัยและเก็บอาวุธยุทโธปกรณ์ของทหารญี่ปุ่น

- ถ้าผาเสด็จ อยู่ที่หมู่ 5 บ้านซับบอน ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย เป็นที่รัชกาลที่ 5 และสมเด็จพระบรมราชินีนาถเคยเสด็จ และทรงจารึกพระปรมาภิไธยไว้

- ถ้ำนารายณ์หรือถ้ำเขาวง หมู่ที่ 5 บ้านเขาวง อำเภอพระพุทธบาท เป็นถ้ำหินงอกหินย้อย มีอักษรมอญโบราณจารึกไว้ที่ปากถ้ำ

- ถ้าพระโพธิ์สัตว์ และถ้ำธรรมทัศน์ ตั้งอยู่ที่หมู่ 10 ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย เป็นถ้ำที่มีภาพเจ้าหลัก และรูปพระโพธิ์สัตว์ศิลปะสมัยทวารวดีและสถานที่บูชาตุ๊กตารูปพระเจดีย์ทรงลังกาและยังมีหินงอกหินย้อย บริเวณถ้ำยังเป็นแหล่งธรรมชาติมีพันธุ์ไม้ต่าง ๆ นานาชนิดมีความร่มรื่น สวยงามมาก

- วัดสมุหประดิษฐาราม บ้านสวนดอก ตำบลสวนดอกไม้ อำเภอเสนาให้ เป็นวัดที่มีพระพุทธรูปทำด้วยศิลาทราย จิตรกรรมฝาผนังที่งดงาม

- วัดเขาแก้ววรวิหาร ตำบลต้นตาล อำเภอเสนาให้ เป็นวัดเก่าแก่ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ สมัยรัชกาลที่ 4 มีพระเจดีย์สวยงาม และพระพุทธรูปโบราณที่สวยงาม

- วัดป่าสว่างบุญ ตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นวัดที่มีพระมหาเจดีย์ 500 ยอด มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 50 เมตร ทั้งหมดมี 9 ชั้น ตรงกลางเป็นองค์ประธาน (ได้ถอดแบบยอดเจดีย์พระพุทธรักษา ประเทศอินเดีย) พร้อมมีบิหาร 500 องค์ ได้ัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระเศียรจากวัดเนปาล ประเทศเนปาล โดยพระซึ่งเป็นตระกูลศากยะรุ่นสุดท้าย มอบให้มาบรรจุ พระบรมสารีริกธาตุจากอินเดียศรีลังกา และสาธุชนได้นำมาร่วมบรรจุ ในพระมหาเจดีย์ 500 ยอดทุกองค์ ในจำนวนพระเจดีย์ 500 ยอด ล้วนแล้วได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุทุกองค์

3) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction)

- ศูนย์อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยวน ชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสนาให้ เสน่ห์บ้านเรือนไทยริมน้ำป่าสัก ที่ได้รับการอนุรักษ์ โดยชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการสืบสานวัฒนธรรม ไทยวน (โย-นค)

- ชุมชนหนองควายโซ (บ้านไร่กาแฟ) ตำบลหนองควายโซ อำเภอหนองแขง ชมวิถีชีวิตชาวบ้าน และโรงงานคั่วกาแฟ โดยที่พัฒนาโดยคนในพื้นที่ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

- โครงการทฤษฎีใหม่ วัดมงคลชัยพัฒนาตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ พื้นที่การเกษตร ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีจินตนาการเกี่ยวกับการพัฒนาวัดและสภาพที่ดินทำกินที่แห้งแล้ง ราษฎรมีฐานะยากจน ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ทรงมีพระราชดำริ เมื่อปี พ.ศ.2531 ให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิชัยพัฒนาจัดหาและซื้อที่ดินติดกับวัด แบ่งพื้นที่เป็น 2 แปลง เพื่อศึกษาและสาธิตการเกษตรให้แก่ราษฎรได้สามารถนำไปปฏิบัติใช้กับพื้นที่ของตนเองได้

4) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)

- สป่าในสถานประกอบการโรงพยาบาล อาทิ โรงพยาบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ และโรงพยาบาลมิชชั่น อำเภอมวกเหล็ก

- สป่าในสถานประกอบการภาคเอกชน อาทิ โรงแรมสระบุรีอินน์ อำเภอเมืองสระบุรี โรงแรมมวกเหล็กพาราไดซ์ อำเภอมวกเหล็ก สวนสายป่านรีสอร์ท อำเภอมวกเหล็ก และอนามาซา สป่า อำเภอมวกเหล็ก

5) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational Attraction)

- พายเรือคายัค/ล่องแก่ง โดยน้ำตกไร้กุสุมาริสอร์ท อำเภอมวกเหล็ก เป็นสุดยอดแห่งความท้าทาย ด้วยกิจกรรมการโรยตัวในสายน้ำตกแห่งใหม่ของผืนป่าดงพญาเย็นที่มีความสูงกว่า 25 เมตร

- ปีนหน้าผา/โรยตัว จัดให้มีกิจกรรมปีนหน้าผา โรยตัว ในระดับความยาก 5-6A ซึ่งมีหลากหลายพื้นที่ อาทิ ปีนหน้าผา (Bouldering) เขาพระพุทธราย อำเภอเมือง และหน้าผาในเขตน้ำตกหวน้อย อำเภอมวกเหล็ก ปีนหน้าผา/โรยตัว

- สำรวจถ้ำ โดยผู้ประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวแบบผจญภัยและการสำรวจถ้ำ เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าตื่นเต้น และให้ความรู้เกี่ยวกับถ้ำในเชิงนิเวศวิทยา อาทิ สำรวจถ้ำลุมพินีสวนหิน อำเภอมวกเหล็ก และถ้ำพระโพธิสัตว์ อำเภอแก่งคอย

- สนามกอล์ฟ มีสนามกอล์ฟมาตรฐาน เปิดให้บริการใน 3 รายคือ ศูนย์กีฬา กอล์ฟฟอดีศร ศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร อำเภอเมืองสระบุรี สนามกอล์ฟ โรงแรมเซอร์เจมส์ อำเภอ มวกเหล็ก และสนามกอล์ฟซิสโกแลนด์ อำเภอบ้านหมอ

- ท่องเที่ยวในศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร อำเภอเมือง กิจกรรมที่ทางศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร เปิดให้บริการคือ พิพิธภัณฑ์ทหารม้าสวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติและสนามยิงปืนค่ายอดิศร

- โรงเรียนสำหรับฝึกการปีนหน้าผา อำเภอเมือง กลุ่มคนรุ่นใหม่ในจังหวัดสระบุรี ผู้ให้บริการด้านกิจกรรมผจญภัย สร้างโรงเรียนมาตรฐานสำหรับการฝึกการปีนหน้าผา ก่อนจะลงสนามจริงอย่างปลอดภัย

- มวกเหล็ก ATVs อำเภอมวกเหล็ก ผู้ประกอบการที่ริเริ่มบุกเบิก การท่องเที่ยวแบบผจญภัย มีบริการหลากหลาย อาทิ ขับรถ ATVs Paint Ball และยิงธนู

6) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism)

จากข้อมูลสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี (2561) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

- วาสนาฟาร์ม ตำบลหนองปลิง อำเภอหนองแค ผู้ผลิตแคนตาลูปและเมล่อนรายใหญ่อันดับต้นๆ ของจังหวัดสระบุรี

- อภิญญากุล ไฮโดรฟาร์ม ตำบลชสิทธิ์ อำเภอหนองแค ปลูกผักสลัดด้วยระบบ - ไฮโดรโปนิกส์

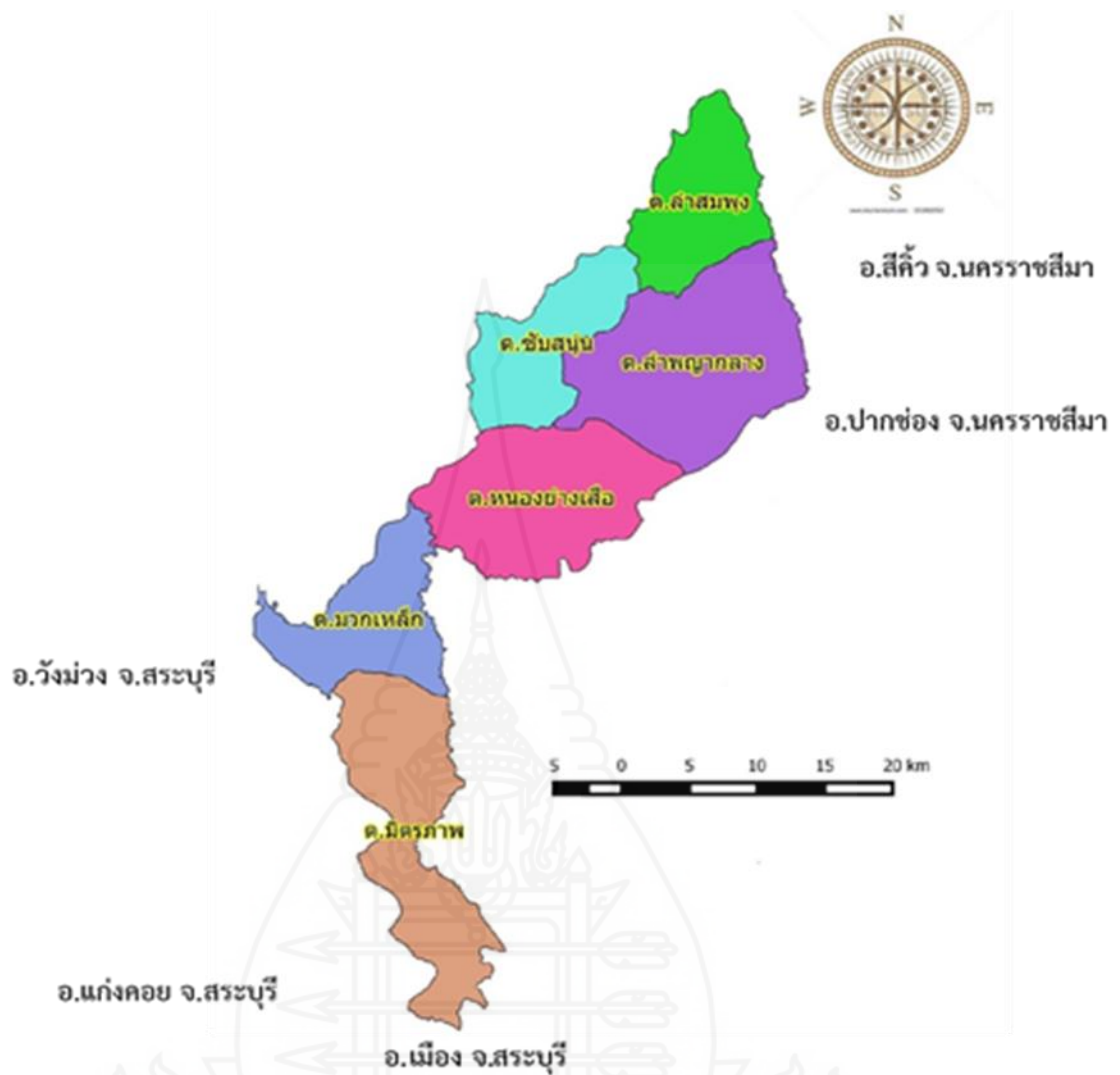
- บ้านไร่กาแฟ ตำบลหนองควายโซ อำเภอหนองแซง จำหน่ายสินค้าและบริการของบ้านไร่กาแฟ

- คลีนฟาร์ม ตำบลหนองหัวโพ อำเภอหนองแขง ปลูกผักปลอดสารพิษ โดยปลูกในโรงเรือน
- ค้างคาวหนองสีดา ตำบลหนองสีดา อำเภอหนองแขง แหล่งท่องเที่ยวสำหรับชมค้างคาวแม่ไก่
- สมเกียรติผักอโรย ตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี ปลูกผักปลอดสารพิษ ได้มาตรฐาน GAP
- ไอศกิน ฟาร์มเมล่อน ตำบลพุดแก้ว อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปลูกเมล่อนและเป็นคาเฟ่ในฟาร์ม
- หมู่บ้านผักหวานป่า ตำบลตลาดน้อย, ตำบลสร้างโชค, ตำบลหนองบัว, ตำบลบางโหนด อำเภอบ้านหมอ ปลูกผักหวานป่าและขยายพันธุ์ ในพื้นที่ ประมาณ 1,000 ไร่
- ไร่เหือกหอม บ้านหมอ ตำบลหรรเทพ, ตำบลโคกใหญ่, ตำบลตลาดน้อย อำเภอบ้านหมอ แหล่งผลิตเหือกและกลุ่มแปรรูปของแม่บ้าน
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลบ้านคันลำ ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง เป็นหมู่บ้านพอเพียงต้นแบบ ปี 2558 และบุคคลภายนอกสามารถเข้ามาศึกษาดูงานได้
- ฟาร์มเห็ดลุงหยุด ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง ศูนย์เรียนรู้เห็ดครบวงจร โดยเฉพาะเห็ดถั่งเช่า
- โฮมสเตย์บ้านคลอง หัวช้าง ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง ชุมชนท่องเที่ยว มีที่พักสำหรับพักผ่อน
- ไม้ขุดล้อมตำบลชะอม ตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย หมู่บ้านผลิตไม้ขุดล้อมแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
- บ้านบึงไม้ ตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย เป็นหมู่บ้านที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ
- ไร่ฟ้าฟาร์มสเตย์ ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก เป็นฟาร์มสเตย์และที่พักผ่อน
- ฟาร์มโคนม อ.ส.ค. ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก แหล่งเรียนรู้กิจการโคนมแบบครบวงจร
- วิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก ซึ่งประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่ง ดังนี้
 - ฟาร์มสายทอง แหล่งผลิตมัลเบอร์รี่และมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน

- สวนผักครูสรรเสริญ แหล่งผลิตผักปลอดสารพิษ
 - ไร่ภูวนพันธุ์ ไร่รุ่งนและปลูกผักปลอดสารต่าง ๆ เช่น ผักสลัดไฮโดร
 - สวนบีกเต้ แหล่งผลิตดอกเบญจมาศ หลากหลายสายพันธุ์
- วิสาหกิจชุมชนฟาร์ม เห็ดบ้านดงน้ำน้ำ ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง แหล่งผลิตก้อนเชื้อเห็ดที่ได้รับมาตรฐาน
- ฮันนี่ ฮัทฟาร์ม ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง ที่พักผ่อนตากอากาศแบบธรรมชาติ

3.2 ประวัติความเป็นมาของอำเภอมวกเหล็ก

มวกเหล็ก ชื่ออำเภอมวกเหล็กยังไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจน แต่มีการเล่าขานอยู่สองนัย นัยหนึ่งว่า "มวกเหล็ก" เป็นชื่อของเถาไม้ชนิดหนึ่งที่ขึ้นอยู่ทั่วไปตามลำธารมวกเหล็กแห่งนี้นัยหนึ่งมีเรื่องเล่าว่าเคยพบหมีของนักบวชโบราณที่ลำธารมวกเหล็กแห่งนี้ จึงเรียกว่า "บ้านหมีมวกเหล็ก" ต่อมาเพี้ยนเป็น "มวกเหล็ก" เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสระบุรี และเมื่อนึกถึงสถานที่ขึ้นชื่อในเรื่องการท่องเที่ยวในสายน้ำ เมืองน้ำตกอย่าง "มวกเหล็ก" คือ เมืองในสายน้ำที่ใคร ๆ ก็ใฝ่ฝันถึง มวกเหล็กเป็นเมืองเล็ก ๆ ที่ถูกโอบล้อมไปด้วยขุนเขาสูงตระหง่าน เป็นเหมือนประตูเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ กับภาคอีสาน ฤดูหนาวอากาศเย็นสบาย ที่แห่งนี้ปกคลุมด้วยไอโซน 7 ของโลก ด้วยการที่มีชาวจีนอพยพมาค้าขาย และทั้งที่เป็นที่มีสถานีรถไฟเป็นสถานีแรกๆ ทำให้เมืองมวกเหล็ก เป็นเมืองเล็ก ๆ แห่งการค้าขาย เอกอัครราชทูตเหล่านี้ดึงดูดนักเดินทางให้มาสัมผัสเสน่ห์ของ เมืองมวกเหล็กได้ ในอดีต อำเภอมวกเหล็กอยู่ในการปกครองของอำเภอแก่งคอย แต่เนื่องจากมีภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ธรรมชาติอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์มาก มีชุมชนและชุมชนการค้าหนาแน่น เจริญกว่าในอดีตมาก ทำให้ทางราชการดูแลได้ไม่ทั่วถึง ต่อมาจึงแบ่งการปกครองของอำเภอแก่งคอย ออกโดยรวมท้องที่ตำบลมวกเหล็ก ตำบลคำพราน และตำบลแสงพัน ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2512 ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309/12049 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2511 ในที่สุดได้มีพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2511 ให้แยกตำบลมวกเหล็ก ตำบลแสงพันและตำบลคำพรานออกจากการปกครองของอำเภอแก่งคอยจัดตั้งเป็นอำเภอขึ้นเรียกว่าอำเภอมวกเหล็ก โดยมีเขตการปกครองตามเขตเดิมของตำบลดังกล่าว โดยมีนายกฤษฎทอง บัญญัติ เป็นนายอำเภอคนแรก อำเภอมวกเหล็ก ได้แบ่งแยกเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล คือ ตำบลมวกเหล็ก ตำบลมิตรภาพ ตำบลหนองย่างเสือ ตำบลซับสนุ่น และตำบลลำสมพุง ซึ่งตำบลหนองย่างเสือได้แบ่งแยกออกมาจากตำบลแสงพันและตำบลหนองย่างเสือ ยังได้แบ่งแยกเป็นตำบลซับสนุ่นอีกหนึ่งตำบล เพื่อสะดวกในการปกครอง

ภาพที่ 2.4 แผนที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

3.2.1 ข้อมูลทางกายภาพตำบลหนองย่างเสือ

ที่ตั้งและอาณาเขตและการปกครองตำบลหนองย่างเสือ ตั้งอยู่อำเภอมวกเหล็ก ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรี ระยะทางประมาณ 63 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลซับสนุ่น
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลมวกเหล็ก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี

3.2.2 สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลหนองย่างเสือมีพื้นที่ทั้งหมด 109.65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 69,486 ไร่ เป็นตำบลที่มีพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 3 ของอำเภอมวกเหล็ก รองจากตำบลลำพญากลาง ตำบลมิตรภาพ พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ที่ราบเนินเขา มีภูเขา สลับซับซ้อนบางส่วนของพื้นที่ตำบลเป็นที่ดอนเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์มีพื้นที่ทำการเกษตร 60,505 ไร่ ป่าไม้ 2,877 ไร่ ที่สาธารณะ 283 ไร่ ที่อยู่อาศัย 5,437 ไร่ แหล่งน้ำ 384 ไร่ ลักษณะพื้นที่ตำบล ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ ราบสูง ที่ราบสูงเชิงเขา มีภูเขา สลับซับซ้อน ของพื้นที่ตำบลส่วนมากมีความลาดชัน 2-4% และบางพื้นที่มีความลาดชันถึง 35 %

3.2.3 การคมนาคม

การคมนาคมของตำบลหนองย่างเสือ สภาพเส้นทางคมนาคมภายในหมู่บ้าน ไปมาสะดวก เป็นถนนลาดยาง มีรถประจำทางไว้ใช้โดยสาร จำนวน 2 สาย ได้แก่ สายชัยสนุ่น-ปากช่อง และสายชัยซอน - มวกเหล็ก

- ถนนลาดยาง 3 สาย (ทางหลวงหมายเลข 2243 , 2224 , 2273)

3.3 วิสาหกิจชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลหนองย่างเสือ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562)

วิสาหกิจชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลหนองย่างเสือจัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2559 โดยมีสมาชิก 12 คน รหัสทะเบียน : 1-19-11-04/1-0035 ที่อยู่ เลขที่ 228 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยมีเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่พร้อมรอต้อนรับและบริการแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 4 จุด ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผักครูสรรเสริญ กิจกรรมปลูกผักสลัด
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบ๊ักเต้ กิจกรรมสวนดอกไม้เบญจมาศ
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่ภูวนาพันธุ์ ปลูกองุ่นสายพันธุ์ต่างๆ ผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตเกษตรจากองุ่น ได้แก่ น้ำองุ่น องุ่นกวน ผักสด ปลอดภัย
4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มสายทอง ปลูกมัลเบอร์รี่ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลมัลเบอร์รี่ ได้แก่ น้ำมัลเบอร์รี่ แยมมัลเบอร์รี่ ซอสมัลเบอร์รี่ ไวน์หม่อน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลหนองย่างเสือ เป็น 1 ใน 50 แหล่งท่องเที่ยวต้องชมของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ดำเนินการคัดเลือกจากคณะกรรมการเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2561 ซึ่งเป็นกิจกรรมในโอกาสที่กรมส่งเสริมการเกษตรครบรอบ 50 ปี โดยกิจกรรมที่ดำเนินการได้แก่ การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด

3.3.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผักครูสรรเสริญ ที่อยู่ 72 หมู่ 13 ตำบลหนอง
 ช่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี 18220 โทร. (081) 828-3917 การเดินทาง : ห่างจากอำเภ
 มวกเหล็กประมาณ 25 กิโลเมตร

ภาพที่ 2.5 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผักครูสรรเสริญ

มีพื้นที่ทั้งหมด 47 ไร่ แบ่งปลูกผักปลอดสาร 27 ไร่ เนื่องจากว่าพื้นที่ตรงนี้อากาศ
 ถ่ายเท ระดับความสูงจากน้ำทะเล ประมาณ 300-400 เมตร สภาพดินหลังปรับปรุงมีช่องอากาศ ดิน

ร่วน ระบายน้ำได้ดี เหมาะกับการปลูกผัก ที่นี้เริ่มจากการปลูกผักสลัดปลอดสาร มีทั้ง กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค ฟิลเล่ เรดคอรด์ บัตเตอร์เฮด ไอซ์เบิร์ก คอส เบบีคอส แหล่งผลิตผักปลอดสารพิษบนเนื้อที่ 47 ไร่ เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานของเกษตรกรในพื้นที่ และผู้ศึกษาดูงานทั่วไปเป็นอย่างดี ซึ่งได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัย และการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชื่อมโยงตลาดเกษตรกร

3.3.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบ๊ักเต้ ที่อยู่ 172 หมู่ 5 ตำบล หนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก สระบุรี 18180 โทรศัพท์ 081 878 4569

สวนบ๊ักเต้ บนเนื้อที่กว่าร้อยไร่ ที่ปลูกดอกเบญจมาศ ซึ่งเป็นไม้ดอกไม้เมืองหนาว คุณเต้ ซึ่งจบการศึกษา สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ได้ค้นคว้าความรู้ อบรมจากโครงการหลวง เชียงใหม่ หลังจากนั้นนำความรู้การปลูกดอกเบญจมาศ จาก โครงการหลวงที่เรียนสอนฟรี มาทดลองปลูกบนพื้นที่ อำเภอมวกเหล็ก เนื่องจากสภาพอากาศและพื้นที่อำเภอมวกเหล็กมีความเหมาะสม มีความสูงจากระดับน้ำทะเล พอๆ กับภาคเหนือของไทย ที่นี้สามารถผลิตได้ต่อเนื่องตลอดปี จึงเกิดความสนใจคิดนำมาปลูกทำเป็นธุรกิจบริเวณพื้นที่อำเภอมวกเหล็ก เพราะคิดว่า ด้วยความเหมาะสมของพื้นที่และสภาพอากาศที่ใกล้เคียงมีความเหมาะสมที่จะปลูก อีกทั้งอยู่ไม่ห่างจากกรุงเทพ ใช้เวลาในการขนส่งไม่นาน ซึ่งมองว่าสามารถลดการสูญเสียของผลผลิตที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง ได้ จึงตัดสินใจเลือกพื้นที่บริเวณนี้ทำเป็นฟาร์มเบญจมาศการเกษตรปลูกดอกเบญจมาศขายบนเนื้อที่ 100 กว่าไร่ โดยมีการปลูกสร้างโรงเรือนซึ่งมีหลังคาکنน้ำฝน และยกพื้นเป็นร้านสูง ความสูงประมาณ 3 เมตร ด้านข้างเปิดให้อากาศถ่ายเท ส่วนด้านบนใช้พลาสติกใสทำเป็นหลังคาป้องกันฝนและแดดในช่วงที่ไม่ต้องการ วิธีการปลูกก็จะมีโรงเรือนของแม่พันธุ์จากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะต้องเลี้ยงแม่พันธุ์ไว้ตลอดปี การปลูกจะไม่ใช้เมล็ดพันธุ์ จะใช้ยอดมาปักชำลงกระถางโดยใช้ขุยมะพร้าวใส่ก่อนให้ชุ่มน้ำจากนั้นก็ลง แกลบลงไป การรดน้ำจะรดน้ำเช้า-เย็น โดยใช้น้ำจากบ่อบาดาล ที่จุดเจาะไว้ ส่วนการให้ปุ๋ยจะให้อาทิตย์ละ 1 ครั้ง และเมื่อลำต้นเริ่มโตในตอนกลางคืนจะให้แสงไฟเพื่อให้ต้นยืดตัวสูงก่อนที่จะออกดอก การให้แสงไฟเป็นการยับยั้งการออกดอก เมื่อลำต้นสูงได้ที่ก็จะหยุดให้แสงไฟและปล่อยให้ดอกต่อไปส่วนต้นที่ ออกดอกมากเกินไปก็จะเด็ดดอกที่แซมออก ในการปลูกใช้เวลา 3 เดือนในการให้ดอกผล ที่นี้เปิดมากกว่า 9 ปี แต่ให้บริการนักท่องเที่ยวได้ ไม่ถึงปี เก็บค่าเช่าเพียง 20 บาท

ภาพที่ 2.6 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบิ๊กเต๋

3.3.3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่ภูวนพันธุ์ ที่ตั้ง : เลขที่ 151 หมู่ 12 ตำบล หนองย่างเสือ อำเภอ มวกเหล็ก จังหวัด สระบุรี

ไร่ภูวนพันธุ์ บนพื้นที่กว่า 117 ไร่ แห่งนี้ถูกแบ่งส่วนเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน และยังเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวทั่วไป ได้มาแวะชม และศึกษาเรียนรู้ภายในไร่ร้อนแห่งนี้ได้ไร่ร้อนภูวนพันธุ์ เป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจซึ่งไร่แห่งนี้มีการปลูกองุ่นสายพันธุ์ดี ที่มีรสชาติอร่อย นอกจากจะมีผลองุ่นสดแล้ว ทางไร่ยังได้นำองุ่น

สดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ชนิดต่างๆ อีกมากมาย เช่น น้ำองุ่นสดเข้มข้น 100% องุ่นกวน เป็นต้น ตัวเอกของทางไร่ภูวนวพันธ์ มวกเหล็ก สระบุรี แห่งนี้ ก็คือ องุ่น ไรเมิลด์ ซึ่งมีทั้ง พันธุ์แบล็กโอปอล (Black Opal) ซึ่งมีลูกสีม่วงอมดำ รสชาติหวาน พันธุ์ลูสเพอร์เลต (Loose Perlette) องุ่นสีเขียว มีรสหวานและมีกลิ่นหอมและพันธุ์ไขปลาเคียว ไร่ องุ่นรสหวานลูกเล็ก แต่ราคานั้นแพงกว่าสายพันธุ์อื่น ๆ การปลูกที่ไร่องุ่นภูวนวพันธ์แห่งนี้รับรองได้ว่าปลอดภัยไร้สารพิษแน่นอน ไร่องุ่นภูวนวพันธ์แห่งนี้ นอกจากปลูกองุ่น ที่มีรสชาติอร่อยแล้ว แต่ยังมีแปลงผักปลอดสารต่าง ๆ มากมายบนเนื้อที่ 117 ไร่ ที่มีรสชาติอร่อย สด สะอาด ให้เลือกซื้อได้อีกด้วย อาทิ ผักสลัดไฮโดร สตอร์เบอร์รี่ เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า ผักชี ต้นหอม อินทผาลัม หน่อไม้สด ซึ่งทางไร่องุ่นภูวนวพันธ์ ได้รับมาตรฐานจาก GAP (Good Agriculture Practice) และมีร้านขายของฝากและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากองุ่นอีกมากมาย

ภาพที่ 2.7 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่ภูวนวพันธ์

3.3.4 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มสายทอง ที่ตั้ง 77/1 บ้านกลุ่มพระบาท ม.9 ต.หนองย่างเสือ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี 18180 โทร 0890451558 (คุณน้อย)

คุณศุภนิษฐ์ สุวรรณดี เกษตรกรหัวก้าวหน้าที่หันมาสนใจปลูกมัลเบอร์รี่ใน ต.หนองย่างเสือ เนื่องจากมองว่า มีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืชชนิดนี้ โดยเริ่มทดลองปลูกเมื่อ 2 ปีที่แล้วได้ต้นพันธุ์ มาจาก จ.เชียงใหม่ จำนวน 2 ต้น ก่อนขยายพื้นที่ปลูก

เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนทุกวันนี้มีประมาณ 600 ต้น บนเนื้อที่ 5 ไร่เศษ ที่บ้านกลุ่มพระบาท ต.หนองย่างเสือ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี ภายใต้ชื่อฟาร์มสายทอง เป็นที่รู้จักกันดี ในฐานะแหล่งผลิตมัลเบอร์รี่ปลอดสารเคมีแห่งเดียวใน อ.มวกเหล็ก “มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 100 ไร่ เมื่อก่อนทำฟาร์มโคนมทำไร่วัวโหด ปลูกมันสำปะหลัง แต่ปัญหาเรื่องราคาไม่แน่นอน ก็เลยลดจำนวนโคนมลงแล้วหันมาลองปลูกมัลเบอร์รี่ เป็นพืชตัวใหม่ที่ไปได้ดี เพราะสามารถแปรรูปเพิ่มมูลค่าได้อย่างหลากหลาย” โดยผลผลิตที่ได้จะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และส่วนหนึ่งก็จำหน่ายในลักษณะผลรับประทานสด ซึ่งผลิตภัณฑ์จากฟาร์มประกอบด้วยน้ำมัลเบอร์รี่สดบรรจุขวด ขนาด 250 ซีซี ผ่านกระบวนการสเตอริไลซ์ แยมมัลเบอร์รี่ ไวน์มัลเบอร์รี่ และซอสมัลเบอร์รี่ เจ้าของฟาร์มยอมรับว่าแม้จะมีพื้นที่ปลูกแค่ 5 ไร่ แต่สามารถทำรายได้ตลอดทั้งปีเนื่องจากมัลเบอร์รี่ที่ปลูกสามารถให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง โดยผลผลิตที่ได้จะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

โดยเป็นผู้ดำเนินการเองในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเก็บเกี่ยว การแปรรูป ตลอดจนการจัดจำหน่ายโดยมีลูกชายเป็นผู้ช่วยในการดำเนินการ

ภาพที่ 2.8 ผลิตภัณฑ์และบรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มสายทอง

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ศิริพร คงจินดา (2552) จากการศึกษา พบว่าข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว รวมทั้ง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งอภิปรายไว้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ควรเน้นเรื่องการดูแลความปลอดภัย เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จะทำให้เกิดการไว้วางใจและกลับมาเที่ยวซ้ำ และควรหาแนวทางการส่งเสริมการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชาย

2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุ 20-29 ปี ควรสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับช่วงวัยดังกล่าว เช่น กิจกรรมด้านการผจญ กิจกรรมการให้ความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์

3. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ควรหาแนวทางการส่งเสริมการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าและสูงกว่าปริญญาตรี เช่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ใน โรงเรียนมัธยม วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และมหาวิทยาลัย โดยเริ่มจากสถาบันที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง

4. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มที่มีรายได้ไม่สูงนัก จึงควรหาทางเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีรายได้สูง เพราะกลุ่มดังกล่าวมีความสามารถในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสูง

5. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่สนใจของกลุ่มดังกล่าว ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังสถานศึกษา เพื่อดึงดูดให้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวซ้ำอีก สำหรับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ก็ควรหาแนวทางเพิ่ม จำนวนนักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการ พนักงานบริษัท ควรส่งเสริม การเดินทางท่องเที่ยวโดยการมาจัดประชุม/สัมมนาในแหล่งท่องเที่ยว

6. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยในภาคใต้ จึงควรเพิ่มการ โฆษณาและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั่วทุกภูมิภาค เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคกลางที่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายทุกรูปแบบการเดินทาง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

7. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวจากการสอบถามเพื่อน/คนรู้จัก แสดงให้เห็นว่ามีการใช้แหล่งข้อมูลอื่น ๆ น้อยมาก ควรมีการปรับปรุงแหล่งข้อมูล เช่น อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

8. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสิ่งจูงใจที่ทำให้เดินทางท่องเที่ยวคือคำชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เคยมาเที่ยวแล้วมีการไปบอกต่อถึงความสวยงามและความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยว

9. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบให้มีความสวยงาม ปรับปรุงความสะอาดของสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

10. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบมากที่สุดคือการชมทิวทัศน์ ควรมีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงามตลอดเวลา และในขณะเดียวกันควรส่งเสริมการทำกิจกรรมอื่น ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวด้วย เช่น การตกปลา การล่องเรือชมกุ้ยหลินเมืองไทย การพายเรือแคนู/ คายัค เป็นต้น

11. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อน ดังนั้นกิจกรรมที่ที่จะเป็นกิจกรรมกลุ่ม ควรปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เพื่อรองรับ เช่น ศาลา โต๊ะ เก้าอี้ สนามหญ้า เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวแล้วควรใช้การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวด้วยวิธีการให้เพื่อนบอกต่อ จะช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

12. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้นควรเน้นการพัฒนาระบบการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณจอดรถ สภาพถนน เส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังควรมองไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ปั้มน้ำมัน จุดแวะพักรถ ห้องน้ำ เป็นต้น

13. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวในวันเสาร์-อาทิตย์ ควรมีการลดราคาค่าบริการต่าง ๆ ในช่วงวันธรรมดา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว และจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่กระจุกตัวเฉพาะวันหยุดเสาร์-อาทิตย์

14. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยว 1-2 วัน ควรมีการปรับปรุงโปรแกรมท่องเที่ยว/รายการนำเที่ยวที่หลากหลาย โดยเน้นใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน และควรหาแนวทางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวให้นานขึ้น

15. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวประมาณ 1,000-2,000 บาท ซึ่งเป็นการใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนัก ควรหาแนวทางเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว เช่น ค่าอาหาร กิจกรรม ของที่ระลึก เป็นต้น

16. ความพึงพอใจต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมแม้จะอยู่ในระดับสูงทุกด้าน แต่ก็ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากน้อยไปหามาก ดังนี้

16.1 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับประเด็นในการพัฒนา ดังนี้

- 1) โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อน
- 2) บริการโทรศัพท์และการสื่อสาร
- 3) ห้องน้ำ
- 4) ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม
- 5) ถังขยะ

16.2 ด้านที่พักแรม ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับประเด็นในการพัฒนา ดังนี้

- 1) ความหลากหลายของประเภทที่พัก
- 2) บริเวณกางเต็นท์เพียงพอ เหมาะสม
- 3) ความเหมาะสมของอัตราค่าบริการ
- 4) สิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก
- 5) ความสะอาดได้มาตรฐาน

16.3 ด้านข้อมูลข่าวสาร ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับประเด็นการพัฒนาดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่วิทยากร
- 2) สื่อแผ่นพับ ป้ายโฆษณา
- 3) ป้ายอธิบาย ให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว
- 4) ป้ายนิทรรศการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
- 5) ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว

16.4 ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนา โดยเรียงลำดับประเด็นในการพัฒนา ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- 2) ป้ายเตือนภัยจุดอันตรายในแหล่งท่องเที่ยว
- 3) มาตรการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว
- 4) สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- 5) อุปกรณ์ป้องกันภัย

16.5 ด้านการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับประเด็นในการพัฒนา ดังนี้

- 1) ท่าเทียบเรือ/ลงเรือ
- 2) เรือบริการท่องเที่ยว

3) บริเวณจอดรถ

4) ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

5) สภาพถนน เส้นทางเดินเท้าในแหล่งท่องเที่ยว

16.6 ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับประเด็นในการพัฒนา ดังนี้

1) พายเรือแคนู/ คายัค

2) เล่นน้ำในเขื่อน

3) นั่งเรือชมกุ้ยหลินเมืองไทย

4) ชมทิวทัศน์บริเวณสันเขื่อน

5) การถ่ายภาพ

16.7 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาโดยเรียงลำดับประเด็นในการพัฒนาดังนี้

1) ความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมเข้าชม

2) ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว

3) ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว

4) ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว

5) ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

4.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

มณีรัตน์ สุขเกษม (2559) ได้วิจัย พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลงิ้วเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ในรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านการบริการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดในแต่ละด้านมีดังนี้

- ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75 - 4.72 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมาก ไปน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ได้ดังนี้ ความมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบวิถีชุมชนเกษตร ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความหลากหลายและโดดเด่น

ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือใกล้เคียง มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

- ด้านสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67 - 4.20 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลได้ดังนี้ สภาพแวดล้อมโดยรอบสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ทัศนียภาพความสวยงามของธรรมชาติและบรรยากาศที่ร่มรื่น ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การคมนาคมขนส่งเข้าถึงได้สะดวก (สภาพถนน,เส้นทาง) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายชัดเจน อ่านและเห็นได้ง่าย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

- ด้านการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 - 4.17 กระบวนการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ชีตความสามารถในการรองรับของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.34 - 4.33 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลได้ดังนี้ ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม) สถานที่จอดรถเป็นสัดส่วน กว้างขวาง และเพียงพอ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนที่พักแบบโฮมสเตย์หรือรีสอร์ทที่มีจำนวนเพียงพอและได้มาตรฐาน ร้านอาหาร - เครื่องดื่ม สะอาด และมีจำนวนเพียงพอ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ห้องน้ำสาธารณะมีความสะอาดและมีจำนวน เพียงพอ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

- ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.57 - 4.51 ซึ่งสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจาก มากไปน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลได้ดังนี้ การเที่ยวชมสวนผลไม้/สวน ไม้ดอกไม้ประดับ/ สวนสมุนไพร การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการเกษตรอินทรีย์ การแสดง/สาธิตให้ความรู้เกี่ยวกับ สินค้าทางการเกษตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การซื้อสินค้าทางการเกษตร/สินค้าของที่ระลึก/ สินค้า โอท็อป (OTOP) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนการพักผ่อนกับชาวบ้านแบบโฮมสเตย์ เพื่อสัมผัสวิถีชุมชนเกษตร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

- ด้านการบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.55 - 4.75 ซึ่งสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูล ได้ดังนี้ บุคลากรมีอัธยาศัยไมตรีจิต และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และมีคณาจารย์/วิทยากรมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ความพร้อมของศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความพร้อมของสถานที่จำหน่ายสินค้า ทางเกษตร/สินค้าโอท็อป (OTOP) การประชาสัมพันธ์ สื่อโฆษณา (แผ่นพับ เว็บไซต์ จดหมายข่าว) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมาท่องเที่ยวเกษตร

ลำดับที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการมาท่องเที่ยวเกษตร	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับ
1	ต้องการท่องเที่ยวในวันหยุดและวันพักผ่อน	4.08	0.8478	มาก
2	ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	4.06	0.8289	มาก
	รสชาติของผลไม้ในแหล่งท่องเที่ยว	4.06	0.8796	มาก
3	ความเป็นกันเองของเจ้าของสวน/เจ้าหน้าที่	4.03	0.8477	มาก
4	ความสะอาดของสถานที่	3.89	0.8801	มาก
5	ความสะดวกในการเดินทาง	3.86	0.8256	มาก
6	ความเหมาะสมของราคาเข้าชมสถานที่	3.84	0.9708	มาก
7	ความสวยงามของสถานที่	3.82	0.9476	มาก
8	ระยะทาง/ระยะเวลาในการเดินทาง	3.7	0.8431	มาก
9	ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	3.69	1.05	มาก
10	การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	3.66	0.9352	มาก
11	สิ่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว	3.65	0.9408	มาก
12	ความต้องการความรู้ด้านการเกษตรและภูมิปัญญาชาวบ้าน	3.64	0.8837	มาก
13	กิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว	3.48	1.03	ปานกลาง

สุขุมารณ์ ชันศรี และพีรชัย กุลชัย (2549) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าห้าลำดับแรกที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ ต้องการมาท่องเที่ยวพักผ่อนวันหยุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สองคือ ความปลอดภัย ในการท่องเที่ยว และรสชาติของผลไม้ในแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สามคือ ความเป็นกันเองของเจ้าของสวนและเจ้าหน้าที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่สี่คือด้านความสะอาดของสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 อยู่ในระดับมาก

และลำดับที่ห้า คือความสะดวกในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้ายคือ กิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 อยู่ในระดับปานกลาง (ดังตารางที่ 2.1)

นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในวันหยุดพักผ่อน เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาพักผ่อนกับครอบครัวในวันหยุด ช่วงปิดเทอมของนักเรียน นักศึกษา และมีวันหยุดติดต่อกันมาก ระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายนของทุกปี ซึ่งตรงกับช่วง ฤดูกาลที่เปิดสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว ประกอบกับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาพักผ่อนที่ชายหาดของระยอง และแวะมาท่องเที่ยวสวนผลไม้ที่ตำบลตะพง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยว มาเป็นอันดับสอง

4.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากงานวิจัยของ สุทธิ เสริฐศรี (2557) เรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคน ดังนี้

1. จากการติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคนในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการในชุมชนคลองโคน และปัญหาและอุปสรรคที่พบในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคน พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคนนั้นยังไม่ได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละคนไม่ได้สนใจว่าจะทำอย่างไรให้การท่องเที่ยวของชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ยั่งยืน แต่ผู้ประกอบการบางรายกับ มองเห็นความสำคัญของรายได้มากกว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงทำให้เกิดปัญหาการทางการท่องเที่ยว อย่างเห็นได้ชัด เพราะต่างคนก็จะมีการหาลูกค้าที่ต่างกัน ผู้ประกอบการบางรายมีการจัดการท่องเที่ยว แบบเบ็ดเสร็จ คือ มีการจัดกิจกรรม บริการอาหารและที่พัก ซึ่งผู้ประกอบการบางรายไม่มี ทำให้ผู้ประกอบการในชุมชนมีการหาลูกค้ากันเอง และมักจะเกิดปัญหาการแย่งลูกค้ากันบ่อยครั้ง และ

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในชุมชนบอกว่า “เมื่อภาครัฐไม่ได้เข้ามาดูแลการท่องเที่ยวของชุมชนเดิมที่เหมือนอดีตจึงทำให้ชาวบ้านหลายคนตั้งตัวเองเป็นผู้ประกอบการเองหาลูกค้าเองหรือนำลูกค้าไปส่งยังผู้ประกอบการรายใหญ่แล้วได้เปอร์เซ็นต์จากจำนวนลูกค้าที่หามาได้หากหาลูกค้าได้มากรายได้ก็จะมากแต่สิ่งหนึ่งที่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชน มีคือ “ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า”

3. จากการติดต่อขอสัมภาษณ์หน่วยงาน ภาครัฐทั้ง 4 หน่วยงาน มีดังนี้

1) คนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์อย่างถูกต้อง เพราะเนื่องจากชาวบ้าน ส่วนมากเรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีแค่คนบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้าใจวัตถุประสงค์ ของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชน โดยจะมีผู้ใหญ่เป็นผู้นำหลักในการอนุรักษ์หาก จะทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากขึ้นจะต้องมีการจัดอบรมให้ความรู้อย่างถูกต้องในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนรู้สึก ห่วงแหน

2) มีการขัดแย้งผลประโยชน์ในการท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการบาง กลุ่มของชุมชนคลองโคน เนื่องจากชุมชนคลองโคนนั้นเป็นชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนอย่าง มากมายทำให้มีกลุ่มผู้ประกอบการ เกิดการแย่งลูกค้ากันผู้ประกอบการบางรายก็มีการติดต่อกับ บริษัททัวร์ให้นำนักท่องเที่ยวมาลงยังร้าน ของตัวเองจึงทำให้เกิดปัญหาการขัดแย้งเกิดขึ้น แต่ตอนนี้ ภาครัฐไม่ได้ลงมาควบคุมดูแลเหมือนเมื่อก่อนจึง ทำให้ชาวบ้านหลายคนตั้งตัวเป็นผู้ประกอบการ กันเองหากมีใครที่รู้จักก็จะมีการส่งลูกค้ามายังร้านของ ตัวเองทำให้การพัฒนาทางการทางการ ท่องเที่ยวยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ท่านหนึ่งได้บอกว่า “เมื่อก่อนการ ท่องเที่ยวของจังหวัดได้มีการลงมาจัดการและพัฒนาทางการท่องเที่ยว ตลอดทุกปีแต่ตอนนี้ได้มอบ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคนมาดูแลแทนทำให้เกิดการพัฒนาไม่มี ประสิทธิภาพเหมือน ก่อนดังนั้นสิ่งที่ควรจะทำคือต้องมีการประชุมของผู้ประกอบการ ในท้องถิ่นแล้วหา ข้อตกลงร่วมกัน ว่าจะทำอย่างไร ให้การท่องเที่ยวในชุมชนราบรื่นไม่มีปัญหาขัดแย้งกัน โดยทุกคนมีส่วน แบ่งที่ เท่ากัน”

3) ป้ายบอกการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวมีจำนวนที่น้อยไปและที่ สำคัญป้ายบางป้ายมี ขนาดของตัวหนังสือที่เล็กและไม่ได้ระบุรายละเอียดที่ชัดเจนเช่นป้ายเขียนแค่ ข้อความว่า “ป่าชายเลน คลอง โคน” แต่สิ่งที่ขาด ไปคือระยะการเดินทางว่ากี่กิโลเมตรซึ่ง นักท่องเที่ยวบางคนไม่ทราบว่าจะต้อง เดินทางจากจุดนี้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวต้องใช้ระยะทาง เท่าไหร่ในการเดินทาง

4) มีการรุกล้ำพื้นที่ของลำคลองในการสร้างรีสอร์ทหรือที่อยู่อาศัย เนื่องจากชาวบ้านชุมชน คลองโคนจะอาศัยอยู่ริมน้ำสักส่วนใหญ่การสร้างที่อยู่อาศัยก็จะสร้างติด กับแหล่งน้ำเพื่อใช้น้ำในแม่น้ำหรือคลองดังกล่าวในการอุปโภคบริโภคจึงมีการสร้างบ้านรุกล้ำลง มายังคลองหรือแม่น้ำแล้วมีการทำบันไดพาดจากบ้านตนลงมายังแม่น้ำส่วนรีสอร์ทก็มีการสร้างรุก ล้ำเข้าไปในป่าโกงกางบริเวณริมน้ำทำให้ ธรรมชาติบริเวณดังกล่าวเสียหายและมีการทิ้งน้ำเสียและ

ขณะลงในแม่น้ำอีกด้วยแม้องค์การบริหารส่วน ตำบลคลองโคนได้มีการลงไปกวาดซันแต่ก็ยังมีผู้ประกอบการบางคนมีผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง

5) บุคลากรในหน่วยงานของภาครัฐที่ดูแลเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดวิสัยทัศน์ในการ บริหารจัดการและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนจากการสัมภาษณ์นั้น ได้ข้อมูลมาว่าเมื่อภาครัฐ ไม่ได้เข้ามาดูแลอย่างที่ควรทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนเกิดความขัดแย้งกันและไม่มีจัดการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบทำให้การท่องเที่ยวในชุมชนไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5. จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนคลองโคน โดย ภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชาวบ้านในชุมชนคลองโคน ซึ่งการท่องเที่ยวของชุมชนมีการ เติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาในชุมชนหลายด้าน ทั้งผลกระทบทางด้านบวกและทางด้านลบ ใน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

5.1 ผลกระทบในด้านบวกที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนคลองโคน คือ ทำให้ชาวบ้านหางานในท้องถิ่นและทรัพยากรของ ท้องถิ่น อีกทั้งยังมีการบริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบ

1) ทำให้ชุมชนหรือท้องถิ่นมีความเจริญมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ขันพื้นฐานเช่นการ สร้างถนนไปยังแหล่งท่องเที่ยวการอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวทั้ง อาหารและที่พักและการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน

2) เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

3) ราคาของที่ดิน ในชุมชนมีราคาที่สูงขึ้นทำให้มีการลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการ ท่องเที่ยวเช่นที่พักร้านอาหาร

5.2 ผลกระทบในด้านลบที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนคลองโคน คือ

1) เกิดปัญหาในกลุ่มของผู้ประกอบการในการแบ่งผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรมเช่นการแย่ง นักท่องเที่ยวที่มาพักแรมแย่งนักท่องเที่ยวที่มาปลูกป่าเป็นต้นการแก้ไขคือ กำหนดกฎระเบียบในการ กระจายผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้ทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรมเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง

2) เกิดปัญหาขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวการแก้ปัญหาคือนักท่องเที่ยว และคนในชุมชนต้อง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนเช่นมีการจัดถังแยกขยะในแต่ละประเภทเพื่อการทิ้งขยะที่ ถูกต้อง

3) เกิดปัญหาการลุกล้าพื้นที่ของผู้ประกอบการในชุมชนเนื่องจากผู้ประกอบการบางคนมีการ สร้างรีสอร์ทหรือร้านอาหารลุกล้าเข้าไปในเขตของป่าชายเลนหรือลุกล้าลงไปแม่น้ำหรือลำคลอง ทำให้สูญเสียทัศนียภาพของธรรมชาติการแก้ไขปัญหาคือต้องกำหนดกฎเกณฑ์อย่างชัดเจนเรื่องการ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนทั้งนี้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นทุกคนต้องมีจิตสำนึกและจรรยาบรรณ ในการประกอบอาชีพด้วย

ชุตติมา บัวรุ่ง (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ จัดให้มีลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อชมการแสดงหรือสาธิตกิจกรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาปรับปรุงร้านค้าให้เป็น ระเบียบ จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวหรือป้ายแนะนำ สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งติดตั้งใน ตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย มีเนื้อหาถูกต้องชัดเจน และมีจำนวนเพียงพอ จัดให้มีสินค้า ของที่ระลึก จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว โดยสินค้านั้นควรเป็นผลิตภัณฑ์จากชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์ คุณภาพและราคายุติธรรม จัดให้มีสถานที่พักผ่อนสำหรับ นักท่องเที่ยว เช่น ศาลา ชุมนพักผ่อน ม้านั่ง เป็นต้น จัดให้มีสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่เพียงพอและเป็นระเบียบ นอกจากนี้ ควรจัดทำกรโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น นิตยสาร โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพื่อประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว

จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี จามร วังศรีแก้ว (2553) มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดผ่านสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ป้ายประชาสัมพันธ์ และควรมีการปรับปรุงข้อมูลที่ประชาสัมพันธ์และกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีความน่าสนใจ และทันเหตุการณ์มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี” ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยจะแบ่งประเด็นต่าง ๆ ในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ 1) นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีและผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 6 ราย

1.2 สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ผ่านการคัดเลือกในกิจกรรม 50 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดสระบุรี คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ อำเภอวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ได้นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ อำเภอวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำนวน 5,000 ราย (ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ ช่วงเดือน สิงหาคม – ธันวาคม 2561 ของสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี)

การกำหนดขนาดของตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973: 125) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น
กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน 0.07

แทนค่า
$$n = \frac{5,000}{1 + (5,000 \times 0.07^2)}$$

$$n = 196$$

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 196 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.92 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

- 1) กลุ่มนักท่องเที่ยว สุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ จำนวน 196 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีและผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ มี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง กำหนดให้มีข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้จะประกอบด้วยคำถามประเภทคำถามปลายปิด (Close-ended question) หรือ กำหนดคำตอบไว้เลือกตอบ และคำถามประเภทที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น หรือคำถามปลายเปิด (Open-ended question) เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี
- ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เพื่อจะทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมาย

ส่วนที่ 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เป็นแนวทางสนทนากลุ่ม (Focused Group Discussion) เป็นข้อมูลที่ต้องการหาข้อสรุปและความชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด กำหนดระดับการวัดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับศักยภาพ / ระดับความต้องการ น้อยที่สุด	คะแนนที่ได้	1
ระดับศักยภาพ/ ระดับความต้องการ น้อย	คะแนนที่ได้	2
ระดับศักยภาพ/ ระดับความต้องการ ปานกลาง	คะแนนที่ได้	3
ระดับศักยภาพ/ ระดับความต้องการ มาก	คะแนนที่ได้	4
ระดับศักยภาพ/ ระดับความต้องการ มากที่สุด	คะแนนที่ได้	5

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วยคำถามปลายปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถเลือกตอบปัญหาที่ตรงกับตนเอง โดยตอบมี หรือ ไม่มี และคำถามปลายเปิดให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถเขียนปัญหาและข้อเสนอแนะลงในแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะและวิธีแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3 การทดสอบเครื่องมือสำหรับใช้ในงานวิจัย

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นเพื่อนำไปหาความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร โดยใช้ทำสอบหาความเชื่อมั่นและความถูกต้อง ดังนี้

2.3.1 การตรวจสอบความถูกต้อง (content validity) โดยแบบสัมภาษณ์นี้ได้ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรม และงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมให้มากที่สุด และนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อแก้ไข ปรับปรุง ต่อไป

2.3.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) มีการนำแบบสัมภาษณ์ทดสอบกับกลุ่มประชากรอื่น ๆ ในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย มีการปรับปรุงแก้ไขภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยผลการตรวจสอบค่า Reliability ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี เท่ากับ 0.989

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 196 ราย และ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี และผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 6 ราย มีขั้นตอนการปฏิบัติการดังนี้

3.1 ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างประชากรในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 กำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ กำหนดวัน เวลา สถานที่สัมภาษณ์รวมไปถึงการนัดหมายล่วงหน้ากับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์

3.1.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในกิจกรรมการสัมภาษณ์และการเดินทาง ได้แก่ ปากกา ยางลบ ดินสอ กล้องถ่ายรูป แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.1.3 ประสานงานเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ทำการแจ้งกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์ โดยขอความช่วยเหลือจากเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแต่ละจุด เพื่อแจ้งกับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาเยี่ยมชมภายใน

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 แนะนำตัวผู้ให้สัมภาษณ์ แนะนำตัวเองกับผู้สัมภาษณ์รู้จัก มาจากไหน เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์เกิดความไว้วางใจ ก่อนทำการสัมภาษณ์

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ชี้แจงความสำคัญของการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์งานวิจัยให้เกษตรกรทราบ

3.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ อธิบายคำถามที่เตรียมไว้ให้ผู้สัมภาษณ์เข้าใจง่าย โดยใช้การพูดคุย ชักถาม ในระยะเวลากระชับและรวดเร็ว

3.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกผลไปพร้อมกับการให้คำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งกล่าวคำขอบคุณกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาจัดทำห้สข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าเฉลี่ย (mean) โดยแปลความหมายระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจัดตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับศักยภาพ/ความต้องการระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับศักยภาพ/ความต้องการระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับศักยภาพ/ความต้องการระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับศักยภาพ/ความต้องการระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับศักยภาพ/ความต้องการระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี วิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลความหมายระดับปัญหาตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี แบ่งกล่าวรายละเอียดเป็นส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในส่วนที่ 1 นี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหนองเยื่อ จำนวน 196 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม และเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

การศึกษาสภาพทางสังคมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และที่อยู่ในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

n = 196		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	104	53.1
หญิง	92	46.9
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	117	59.7
31 – 40	50	25.5
มากกว่า 41	29	14.8
Min = 22 Max = 71 \bar{X} = 31.62 S.D. = 8.765		
3. สถานภาพการสมรส		
โสด	157	80.1
สมรส	38	19.4
หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	1	0.5
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	16.3
ปริญญาตรี	140	71.4
สูงกว่าปริญญาตรี	24	12.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 196

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	23	11.7
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	58	29.6
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	98	50.0
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	17	8.7
6. รายได้ (บาท/เดือน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	66	33.7
20,001 – 30,000 บาท	122	62.2
30,001 – 40,000 บาท	6	3.1
มากกว่า 40,000 บาท	2	1.0
Min = 18,000 Max = 51,000 \bar{X} = 23,708.16 S.D. = 4,356.31		
7. ภูมิภาคในปัจจุบัน		
ภาคกลาง	164	83.7
ภาคเหนือ	0	0.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	31	15.8
ภาคตะวันออก	0	0.0
ภาคตะวันตก	1	0.5
ภาคใต้	0	0.0

จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคมของนักท่องเที่ยว
ปรากฏผล ดังนี้

1.1 เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในจังหวัดสระบุรี ร้อย
ละ 53.06 เป็นเพศชาย รองลงมา ร้อยละ 46.94 เป็นเพศหญิง

1.2 อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อย
ละ 59.69 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 รองลงมา ร้อยละ 25.51 มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อย
ละ 9.69 มีช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 3.06 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี และนักท่องเที่ยวส่วน
น้อย (ร้อยละ 2.04) มีช่วงอายุมากกว่า 60 ปี โดยนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอายุต่ำสุด 22 ปี
สูงสุด 71 ปี และอายุเฉลี่ย 31.62 ปี

1.3 สถานภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี
ร้อยละ 80.10 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 19.39 มีสถานภาพแต่งงาน และนักท่องเที่ยวส่วนน้อย
(ร้อยละ 0.51) มีสถานภาพหย่าร้าง/ หย่า/ แยกกันอยู่

1.4 ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัด
สระบุรี ร้อยละ 71.43 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 16.33 จบการศึกษาต่ำกว่า
ระดับปริญญาตรี และ ร้อยละ 12.24 จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

1.5 อาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อย
ละ 50.00 ประกอบอาชีพลูกจ้าง/ พนักงาน รองลงมา ร้อยละ 29.59 ประกอบอาชีพเจ้าของธุรกิจ/
ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 11.73 ประกอบอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ และร้อยละ 8.67 ประกอบอาชีพ
พ่อบ้าน/ แม่บ้าน

1.6 รายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี
ร้อยละ 62.24 มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 33.67 มีรายได้น้อยกว่าหรือ
เท่ากับ 20,000 บาท ร้อยละ 3.06 มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท และ ร้อยละ 1.02 มีรายได้มากกว่า
40,000 บาท โดยนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีรายได้ต่ำสุด คือ 18,000 บาท สูงสุด 51,000 บาท และมี
รายได้เฉลี่ย 23,708.16 บาท

1.7 ภูมิลำเนา พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี
ร้อยละ 83.7 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง รองลงมา ร้อยละ 15.8 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
และร้อยละ 0.5 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

พฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

n = 196		
พฤติกรรมกาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1 สิ่งจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจ มาท่องเที่ยว		
(1) คำชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ	39	19.9
(2) สื่อโฆษณาต่าง ๆ	102	52.0
(3) การอบรมสัมมนาของหน่วยงาน	14	7.1
(4) เคยมาแล้วประทับใจสภาพแวดล้อม	41	20.9
2 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
(1) เพื่อความสนุกสนานและบันเทิง	53	27.0
(2) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	131	66.8
(3) เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้	8	4.1
(4) เพื่อหาเพื่อนใหม่	0	0.0
(5) เพื่อต่อ ยอดธุรกิจ	4	2.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n=196			
ข้อ	พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
3	กิจกรรมท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
(1)	ถ่ายภาพ	183	93.4
(2)	กิจกรรมให้ความรู้	42	21.4
(3)	ชมทิวทัศน์	167	85.2
(4)	ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	68	34.7
4	ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว		
(1)	ท่องเที่ยวคนเดียว	49	25.0
(2)	ท่องเที่ยวกับเพื่อน	99	50.5
(3)	ท่องเที่ยวกับครอบครัว	48	24.5
(4)	มากับบริษัทหรือหน่วยงาน	0	0.0
5	ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว		
(1)	รถยนต์ส่วนบุคคล	116	59.2
(2)	รถเช่ารถ	9	4.6
(3)	รถโดยสารสาธารณะหรือรถรับจ้าง	0	0.0
(4)	รถจักรยานยนต์	69	35.2

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

			n=196
ข้อ	พฤติกรรมगतท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
6	ช่วงเวลาเดินทางมาท่องเที่ยว		
(1)	วันหยุดเสาร์อาทิตย์	124	63.3
(2)	วันหยุดเทศกาลต่าง ๆ	72	36.7
(3)	วันหยุดช่วงปิดภาคเรียนวันเรียน	0	0.0
(4)	วันจันทร์-ศุกร์	0	0.0
7	รูปแบบที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว		
(1)	ไปเช้า - เย็นกลับ	175	89.3
(2)	พักค้าง	21	10.7
8	แหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ และชอบมาท่องเที่ยวมากที่สุด		
(1)	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	50	25.5
(2)	แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ ธรรมชาติ	124	63.3
(3)	โบราณสถาน/ โบราณคดี	22	11.2
9	ประสบการณ์การท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
(1)	เคย	145	74.0
(2)	ไม่เคย	51	26.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

			n =196
ข้อ	พฤติกรรมगत่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
10	สิ่งที่น่าสนใจสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
(1)	กระบวนการผลิตการเกษตร	3	1.5
(2)	เกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย	68	34.7
(3)	เทคโนโลยีการเกษตร	11	5.6
(4)	การแปรรูปการเกษตร	66	33.7
(5)	ความหลากหลายของกิจกรรมการเกษตร	20	10.2
(6)	ความสวยงาม/ ทิวทัศน์	183	93.4
11	แหล่งข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
(1)	ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว/แผ่นพับ	10	5.1
(2)	อินเทอร์เน็ต/ สื่อโซเชียลต่าง ๆ	101	51.5
(3)	หนังสือนิตยสาร/ภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์	48	24.5
(4)	หน่วยงานต่าง ๆ	14	7.1
(5)	เพื่อนแนะนำ	23	11.7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

			n=196
ข้อ	พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
12	ความถี่ในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ		
(1)	มาครั้งแรก	150	76.5
(2)	มาครั้งที่ 2	18	9.2
(3)	มามากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป	28	14.3
13	ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
(1)	ฟาร์มสายทอง	12	6.1
(2)	สวนผักครูสรรเสริญ	12	6.1
(3)	ไร่ภูวพันธ์	13	6.6
(4)	สวนบึงเต้	30	15.3
14	ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อครั้ง		
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท	76	38.8
	1,001-2,000 บาท	80	40.8
	2,001-3,000 บาท	32	16.3
	มากกว่า 3,000 บาท ขึ้นไป	8	4.1
Min = 500		Max = 4,000	$\bar{X} = 1,550.51$ S.D. = 842.371

จากตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ปรากฏผล ดังนี้

2.1 สิ่งจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 52.0 ตัดสินใจจากสื่อโฆษณาต่าง ๆ ร้อยละ 20.9 เคยมาแล้วประทับใจสภาพแวดล้อม ร้อยละ 19.9 มาจากคำชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ และร้อยละ 7.1 มาจากการอบรมสัมมนาของหน่วยงาน

2.2 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 66.8 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 27.0 เพื่อความสนุกสนานและบันเทิง ร้อยละ 4.1 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ และร้อยละ 2.0 เพื่อต่อ ยอดธุรกิจ

2.3 กิจกรรมท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุด พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 93.4 ชื่นชอบถ่ายภาพ ร้อยละ 85.2 ชื่นชอบชมทิวทัศน์ ร้อยละ 34.7 ชื่นชอบการซื้อสินค้า/ของที่ระลึก และร้อยละ 21.4 ชื่นชอบกิจกรรมให้ความรู้

2.4 ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 50.5 มาท่องเที่ยวกับเพื่อน รองลงมา ร้อยละ 25.0 มาท่องเที่ยวคนเดียว และร้อยละ 24.5 มาท่องเที่ยวกับครอบครัว

2.5 ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 59.2 เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล รองลงมา ร้อยละ 35.2 เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ และร้อยละ 4.6 เดินทางด้วยรถเช่ารถ

2.6 ช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 63.3 เดินทางมาท่องเที่ยวช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ รองลงมา ร้อยละ 36.7 เดินทางมาท่องเที่ยวช่วงวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ

2.7 รูปแบบที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 89.3 เดินทางมาท่องเที่ยวแบบไปเช้า – เย็นกลับ และ ร้อยละ 10.7 เดินทางมาท่องเที่ยวแบบพักค้าง

2.8 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ และชอบมาท่องเที่ยวมากที่สุด พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 63.3 สนใจและชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ ธรรมชาติ รองลงมา ร้อยละ 25.5 สนใจและชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และร้อยละ 11.2 สนใจและชอบแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน/ โบราณคดี

2.9 ประสบการณ์การท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 74.0 เคยมาท่องเที่ยว และ ร้อยละ 26.0 ไม่เคยมาท่องเที่ยว

2.10 สิ่งที่น่าสนใจสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 93.4 สนใจความสวยงาม/ ทิวทัศน์ รองลงมาร้อยละ 34.7 สนใจเกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย ร้อยละ 33.7 สนใจการแปรรูปอาหาร ร้อยละ 10.2 สนใจความหลากหลายของกิจกรรมการเกษตร ร้อยละ 5.6 สนใจเทคโนโลยีการเกษตร และร้อยละ 1.5 สนใจกระบวนการผลิตการเกษตร

2.11 แหล่งข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 51.5 ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต/ สื่อโซเชียลต่าง ๆ ร้อยละ 24.5 ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากหนังสือนิตยสาร/ภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 11.7 ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนแนะนำ ร้อยละ 7.1 ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่าง ๆ และร้อยละ 5.1 ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว/แผ่นพับ

2.12 ความถี่ในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 76.5 มาครั้งแรก ร้อยละ 14.3 มามากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป และร้อยละ 9.2 มาครั้งที่ 2

2.13 ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 15.3 เคยมาท่องเที่ยวสวนบึงเต้ ร้อยละ 6.6 เคยมาท่องเที่ยวไร่ภูวพันธ์ และร้อยละ 6.1 เคยมาท่องเที่ยวฟาร์มสายทองและสวนผักครูสรรเสริญ

2.14 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ร้อยละ 40.8 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1,001-2,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 38.8 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท ร้อยละ 16.3 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2,001-3,000 บาท และร้อยละ 4.1 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่า 3,000 บาท ขึ้นไป โดยนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อครั้ง มากที่สุด คือ 4,000 บาท มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อครั้ง น้อยที่สุด คือ 500 บาท และ มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 1,550.51 บาทต่อครั้ง

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ในตอนนี้เป็นการศึกษาระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี แบ่งตามตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ออกเป็น 4 ประเด็น คือ ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยว มีระดับศักยภาพและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ใน 4 ประเด็นดังปรากฏในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

n=196

ประเด็น	ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร				ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ
			ความ				ความ	
	3.9		มาก		4.20		มาก	
1. ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.8	0.470	มาก	3	4.1	0.391	มาก	3
2. ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.1	0.427	มาก	4	4.2	0.286	มากที่สุด	2
3. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.2	0.832	มาก	1	3.8	0.485	มาก	4
4. ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.6	0.493	มาก	2	4.7	0.443	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.93) และเมื่อพิจารณาแต่ละ ประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระดับศักยภาพอยู่ในระดับมาก ในด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมาในด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.06) ด้านการ

บริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.82) และด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.63) ตามลำดับ

การวิเคราะห์ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.68) และในด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.24) ส่วนในด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.08) และในด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.81) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

รายละเอียดระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี แต่ละประเด็น ปรากฏในตารางที่ 4.4 - 4.7 ดังนี้

ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความศักยภาพอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) โดยหัวข้อที่มีความศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมา ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.41 และแผนผัง/แผนที่ แสดงอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนหัวข้อที่มีความศักยภาพอยู่ในระดับ มาก คือ มีป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.15 และหัวข้อที่มีความศักยภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.83 และ 2.75 ตามลำดับ

ระดับระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) โดยหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 4.72 รองลงมา ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับ มาก คือ ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.02 การจัดแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.93 ป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.62 และมีแผนผัง/แผนที่ แสดงอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.49

ตารางที่ 4.4 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n=196

ประเด็น	ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร				ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ
			ความ				ความ	
1. ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.82	0.470	มาก	3	4.08	0.391	มาก	3
1.1 มีการจัดแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม	4.46	0.704	มากที่สุด	1	3.93	0.731	มาก	4
1.2 มีแผนผัง/แผนที่ แสดงอย่างชัดเจน	4.33	0.727	มากที่สุด	3	3.49	0.920	มาก	6
1.3 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	4.41	0.570	มากที่สุด	2	4.71	0.453	มากที่สุด	2
1.4 ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว	2.75	0.651	ปานกลาง	6	4.02	0.668	มาก	3
1.5 มีป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	4.15	0.837	มาก	4	3.62	0.791	มาก	5
1.6 มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.83	0.789	ปานกลาง	5	4.72	0.859	มากที่สุด	1

ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) โดยหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีอุปกรณ์รองรับขยะเพียงพอ และเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.59 รองลงมา มีห้องน้ำที่สะอาด และเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.31 และ มีโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อนเหมาะสม เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.26 และหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความอยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ มีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.07

ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่

ระดับ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.24) โดยหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีห้องน้ำที่สะอาด และเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมา โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อน เหมาะสม เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.57 และมีอุปกรณ์รองรับขยะ เพียงพอ และเหมาะสมค่าเฉลี่ย 4.01 และหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก คือ มีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.48

ตารางที่ 4.5 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n=196

ประเด็น	ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร				ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ
			ความ				ความ	
2. ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.06	0.427	มาก	4	4.24	0.286	มากที่สุด	2
2.1 มีห้องน้ำที่สะอาด และเพียงพอ	4.31	0.678	มากที่สุด	2	4.90	0.336	มากที่สุด	1
2.2 มีอุปกรณ์รองรับขยะเพียงพอ และเหมาะสม	4.59	0.534	มากที่สุด	1	4.01	0.616	มากที่สุด	3
2.3 มีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการเพียงพอ	3.07	0.781	ปานกลาง	4	3.48	0.698	มาก	4
2.4 โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อน เหมาะสม เพียงพอ	4.26	0.708	มากที่สุด	3	4.57	0.496	มากที่สุด	2

ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) โดยหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีบริเวณจอดรถ ค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมา สภาพถนน เส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว สะดวก ปลอดภัย ค่าเฉลี่ย 4.46 และหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก ได้แก่

ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.14 มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.10 และมีบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 3.81

ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) โดยหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด คือ มีบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 4.41 และหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมา สภาพถนน เส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว สะดวก ปลอดภัย ค่าเฉลี่ย 3.83 บริเวณจอดรถ ค่าเฉลี่ย 3.49 และ มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.46

ตารางที่ 4.6 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n=196

ประเด็น	ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร				ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	Mean		แปลลำดับ		Mean		แปลลำดับ	
	Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับ	Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับ
3. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.20	0.832	มาก	1	3.81	0.485	มาก	4
3.1 สภาพถนน เส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว สะดวก ปลอดภัย	4.46	0.567	มากที่สุด	2	3.83	0.835	มาก	3
3.2 ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.14	0.964	มาก	3	3.87	1.004	มาก	2
3.3 บริเวณจอดรถ	4.47	0.660	มากที่สุด	1	3.49	0.754	มาก	4
3.4 มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน	4.10	0.966	มาก	4	3.46	0.885	มาก	5
3.5 มีบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเพียงพอ	3.81	1.385	มาก	5	4.41	0.494	มากที่สุด	1

ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีศักยภาพอยู่ระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) โดยหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูปรองลงมา กิจกรรมภายในฟาร์ม ค่าเฉลี่ย 4.75 และ 2.51 ตามลำดับ

ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภาพรวมนักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) โดยหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูปรองลงมา กิจกรรมภายในฟาร์ม ค่าเฉลี่ย 4.72 และ 4.64 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็น	ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร				ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ	Mean	S.D.	แปล	ลำดับ
			ความ				ความ	
4. ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.63	0.493	มาก	2	4.68	0.443	มากที่สุด	1
4.1 ทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูปรองลงมา	4.75	0.434	มากที่สุด	1	4.72	0.448	มากที่สุด	1
4.2 กิจกรรมภายในฟาร์ม	2.51	0.826	น้อย	2	4.64	0.482	มากที่สุด	2

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี

4.1 การศึกษาปัญหาการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย (1) ด้านการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (4) ด้านการให้บริการของ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ (5) ด้านการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

n = 196

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
1.ปัญหาด้านการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
1.1 การจัดแบ่งพื้นที่	0	0	4
1.2 แผนผัง/แผนที่	0	0	4
1.3 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	0	0	4
1.4 ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว	10	5.1	2
1.5 ป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	4	2.0	3
1.6 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	77	39.3	1
2 ปัญหาด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
2.1 ห้องน้ำ	0	0.0	2
2.2 อุปกรณ์รองรับขยะ	0	0.0	2
2.3 ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก	120	61.2	1
2.4 โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อน	0	0.0	2
3. ปัญหาด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
3.1 สภาพถนนเส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว	0	0.0	2
3.2 ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	0	0.0	2
3.3 บริเวณจอดรถ	0	0.0	2
3.4 ป้ายบอกเส้นทาง	0	0.0	2
3.5 บุคคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว	95	48.5	1
4 ปัญหาด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
4.1 ทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูป	0	0.0	2
4.2 กิจกรรมภายในฟาร์ม	81	41.3	1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 196

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
5 ปัญหาด้านการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและ			
เครือข่าย			
5.1 การเชื่อมโยงกันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	107	54.6	2
5.2 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย	141	71.9	1

จากตารางที่ 4.8 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี พบว่า

4.1.1 ปัญหาด้านการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่านักท่องเที่ยว ร้อยละ 39.3 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รองลงมา ร้อยละ 5.1 มีปัญหาด้านความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว และร้อยละ 2.0 มีปัญหาด้านป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว

4.1.2 ปัญหาด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่านักท่องเที่ยว ร้อยละ 61.22 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาเรื่องร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการไม่เพียงพอ

4.1.3 ปัญหาด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่านักท่องเที่ยว ร้อยละ 48.5 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

4.1.4 ปัญหาการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่านักท่องเที่ยวเห็นว่า ร้อยละ 41.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านกิจกรรมภายในฟาร์ม

4.1.5 ปัญหาการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 71.9 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาเรื่อง การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย รองลงมา ร้อยละ 54.6 มีปัญหาเรื่อง การเชื่อมโยงกันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี จาก
การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเป็นคำถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี

n = 196

ประเด็นข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและ เครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก	141	71.9
2. ควรมีร้านจำหน่ายอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	120	61.2
3. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน	100	51.0
5. ควรมีบุคคลากรให้บริการอย่างเพียงพอ	95	48.5
6. ควรเพิ่มกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	78	39.8

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 71.9
เสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก รองลงมา
ร้อยละ 61.2 เสนอแนะให้ควรมีร้านจำหน่ายอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 51
เสนอแนะว่าควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน ร้อยละ 48.5 เสนอแนะ
ว่าควรมีบุคคลากรให้บริการอย่างเพียงพอ และร้อยละ 39.8 เสนอแนะให้มีการเพิ่มกิจกรรมภายใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ในส่วนที่ 2
นี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ทั้งเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าของ/ผู้เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเป็นการสนทนากลุ่ม
(Focus Group) ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นประเด็นเดียวกับแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งรวบรวม
ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ตารางวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

แนวทางการส่งเสริม	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริม
1. ด้านการบริหารจัดการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	1.1 กลุ่มยังไม่มีภาระคมทุนเพื่อ ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน	1.1 ควรมีการเก็บเงินค่าหุ้น/ เงินบำรุงวิสาหกิจชุมชน เพื่อ ดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของ แหล่งท่องเที่ยว ทั้งในการการ บริการและประชาสัมพันธ์
	1.2 ยังขาดการประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรเครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก ยังใช้การประชาสัมพันธ์ผ่าน นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม	1.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยงเครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก มากขึ้น
	1.3 มีการประชาสัมพันธ์ผ่าน ช่องทางออนไลน์ แต่ขาดการ เชื่อมโยงหรือรวมเป็นแห่งเดียวกัน	1.3 สร้างบุคลากรเพื่อช่วย ประชาสัมพันธ์ผ่านทาง ออนไลน์
	1.4 เว็บไซต์ไม่มีแอดมินดูแล ข่าวสารไม่เป็นปัจจุบัน	
2. ด้านการรองรับของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.1 ขาดร้านอาหารภายในแหล่ง ท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวใช้เวลา ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ไม่นาน	2.1 ควรเพิ่มร้านอาหารภายใน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ นำผลผลิตจากทุกเครือข่ายมา ประกอบอาหารเพื่อจำหน่ายให้ นักท่องเที่ยว
	2.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เครือข่าย (สวนผักครูสรรเสริญ) มี ปัญหาห้องน้ำไม่เพียงพอ	2.2 หางบประมาณเพื่อสร้าง ห้องน้ำให้เพียงพอ และในช่วง เทศกาลอาจขอความอนุเคราะห์ รถบริการห้องน้ำมาสนับสนุน
	2.3 ในช่วงเทศกาลห้องน้ำไม่ เพียงพอ	
	2.4 ของที่ระลึกยังขาดเอกลักษณ์ ของแหล่งท่องเที่ยว หรือสิ่งที่เป็น สัญลักษณ์ให้นึกถึงแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	2.4 หาสัญลักษณ์ เอกลักษณ์ เป็นตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร เพื่อทำของที่ระลึก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

แนวทางการส่งเสริม	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริม
3. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.1 ขาดแคลนบุคลากร ผู้นำเที่ยวที่คอยแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หากติดธุระหรือภารกิจอื่น ก็ไม่สามารถมาแนะนำได้ 3.2 ขาดทางเดิน/ห้องน้ำ สำหรับคนพิการ	3.1 สร้างบุคลากรรุ่นใหม่ หรือ ทายาท หรือให้การสนับสนุนนักเรียน โรงเรียนในพื้นที่ ในการเป็นมัคคุเทศก์น้อย 3.2 ควรสร้างทางเดิน หรือ พื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการด้วย 3.3 ควรมีบริการรถรางเพื่อพาไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ครบทุกแห่ง
4. ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.1 ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเครือข่ายยังขาดจุดขายเด่นที่ชัดเจน ที่น่าประทับใจ 4.2 ขาดเรื่องราวเชื่อมโยง ขาดความน่าสนใจให้ติดตามไปยังเครือข่ายแห่งอื่น ๆ	4.1 ควรสร้างจุดเด่น จุดเช็คอินที่โดดเด่น ไม่เหมือนใคร ให้เป็นที่ประทับใจ และพูดถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนี้ 4.2 สร้างเรื่องราวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละแห่ง ให้มีความเชื่อมโยง สร้างความประทับใจ และยังเป็นที่ยึดจำได้ง่าย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญโดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (2) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว (3) ศักยภาพและความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (5) แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ

1) นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน จังหวัดสระบุรี สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ผ่านการคัดเลือกในกิจกรรม 50 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดสระบุรี คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ อำเภอวกเหือก จังหวัดสระบุรี ได้นักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ อำเภอวกเหือก จังหวัดสระบุรี จำนวน 5,000 ราย และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 7 หรือ 0.07 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 196 ราย และทำการสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ (Accidental Sampling)

2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรีและผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 ราย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ จะมี 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนักท่องเที่ยวงเชิงเกษตร เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง กำหนดให้มีข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ จะประกอบด้วยคำถามประเภทคำถามปลายปิด (Close-ended question) หรือ กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ และคำถามประเภทที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น หรือคำถามปลายเปิด (Open-ended question) เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในอำเภอวกเหือก จังหวัดสระบุรี เพื่อจะทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยผลการตรวจสอบค่า Reliability ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี เท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมาย

ส่วนที่ 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เป็นแนวทางสนทนากลุ่ม (Focused Group Discussion) เป็นข้อมูลที่ต้องการ หาข้อสรุปและความชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 31.62 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ย 23,708.16 บาท และมีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในภาคกลาง

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนใจที่ทำให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 52.0 คือ โฆษณาต่าง ๆ นักท่องเที่ยว ร้อยละ 66.8 มีวัตถุประสงค์มาท่องเที่ยวเพื่อมาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุด ร้อยละ 93.4 คือ การถ่ายภาพ รองลงมา ร้อยละ 85.2 ชื่นชอบชมวิวทิวทัศน์ นักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว ร้อยละ 50.5 เดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน ร้อยละ 89.3 นิยมมาท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับ โดยยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว ร้อยละ 59.2 ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยว ร้อยละ 63.3 ชอบท่องเที่ยวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ แหล่งท่องเที่ยวที่สนใจและชอบมากที่สุด ร้อยละ 63.3 คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ธรรมชาติ และร้อยละ 74.0 มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 93.4 ให้ความสนใจความสวยงาม/ทิวทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โดยนักท่องเที่ยว ร้อยละ 51.5 รู้จักแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้จากอินเทอร์เน็ต/สื่อโซเชียลต่าง ๆ รองลงมาคือ หนังสือนิตยสาร/ภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์ และ เพื่อนแนะนำ นักท่องเที่ยว ร้อยละ 76.5 มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นี่เป็นครั้งแรก และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 15.3 เคยมาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ (สวนบึงเต้) และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 1,550.51 บาทต่อครั้ง

1.3.3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพในเรื่องการจัดแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม เรื่องความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว และการมีแผนผัง/แผนที่ แสดงอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.46, 4.41 และ 4.33 ตามลำดับ) มีศักยภาพเรื่องมีป้ายอธิบายข้อมูล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15) และมีศักยภาพในเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.83 และ 2.75)

2) ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพในเรื่องมีอุปกรณ์รองรับขยะเพียงพอ และเหมาะสม มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ และมีโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อน เหมาะสมเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.59, 4.31 และ 4.26) ส่วนศักยภาพในเรื่องมีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการเพียงพอ อยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.07)

3) *ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* นักท่องเที่ยวเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพในเรื่องบริเวณจอดรถ และสภาพถนน เส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว สะดวก ปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.47 และ 4.46) ส่วนศักยภาพในเรื่องระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน และมีบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเพียงพอ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14, 4.10 และ 3.81)

4) *ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* นักท่องเที่ยวเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพในเรื่องทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูป อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.75) และมีความพึงพอใจในกิจกรรมภายในฟาร์ม อยู่ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.51)

1.3.4 ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) *ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด ได้แก่ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.72 และ 4.71) และหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก คือ ส่วนในเรื่องความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม และมีแผนผังแผนที่ แสดงอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.02, 3.93 และ 3.49)

2) *ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด ได้แก่ มีห้องน้ำที่สะอาด และเพียงพอและเหมาะสม, มีโต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อนเหมาะสมเพียงพอ และมีอุปกรณ์รองรับขยะเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.90, 4.57 และ 4.01) และหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับ มาก คือ มีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.48)

3) *ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยหัวข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด คือ มีบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.41) และหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สภาพถนน เส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว สะดวก ปลอดภัย บริเวณจอดรถ และ การมีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.87, 3.83 และ 3.46)

4) ด้านการตั้งคูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิง นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความ ต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยหัวข้อที่มีความต้องการการส่งเสริมอยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูป และกิจกรรม ภายในฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.72 และ 4.64)

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี ตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

(1) ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 39.3 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาในเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รองลงมา ร้อยละ 5.1 นักท่องเที่ยวเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว

(2) ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวร้อยละ 61.22 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาในเรื่อง ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก ให้บริการไม่เพียงพอ

(3) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 48.5 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาในด้านบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

(4) ด้านการตั้งคูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 41.3 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาในด้านกิจกรรมภายในฟาร์ม

(5) ด้านการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 71.9 เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย รองลงมา ร้อยละ 54.6 มีปัญหาเรื่องการเชื่อมโยงกันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 71.9 เสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก ร้อยละ 61.2 เสนอแนะว่า ควรมีร้านจำหน่ายอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 51.0 เสนอว่าควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน ร้อยละ 48.5 เสนอให้มีบุคลากรให้บริการอย่างเพียงพอ และ ร้อยละ 39.8 เสนอว่า ควรเพิ่มกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. อภิปรายผล

จากการผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี มีสิ่งที่ควรอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ประกอบอาชีพปลูกข้าว/พนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ย 23,708.16 บาท มีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในภาคกลาง ซึ่งแตกต่างกับธัญญลักษณ์ ศิริวรรณกุล (2554) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์จังหวัดสระบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และแตกต่างกับศิริพร คงจินดา (2552) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเขื่อน รัชชประภา อำเภอบ้านคา จังหัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท และส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยในภาคใต้ นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 59.69 มีอายุอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับศิริพร (2552) ที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อายุ 20-29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จากผลการวิจัยนักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ควรสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่นกิจกรรมด้านการผจญภัย ทำให้สร้างความสนุกสนาน ตื่นเต้น ประทับใจ และกลับมาเที่ยวซ้ำ และควรหาแนวทางการส่งเสริมการตลาดประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเพศหญิงให้มาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ควรเพิ่มการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั่วทุกภูมิภาค เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากภาคต่าง ๆ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าสนใจที่ทำให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยว คือ สื่อโฆษณาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ชื่นชอบกิจกรรมถ่ายภาพ เดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ร่วมกับเพื่อน ในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ แบบไปเช้า-เย็นกลับ มีความสนใจและชอบมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ธรรมชาติ มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และให้ความสนใจความสวยงาม/ทิวทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากอินเทอร์เน็ต/สื่อโซเชียลต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1,000 - 2,000 บาทต่อครั้ง (ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 1,550.51 บาท) ซึ่งสอดคล้องกับศิริพร คงจินดา (2552) ที่พบว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยพาหนะ

ประเภทรถยนต์ส่วนบุคคล ท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ กับเพื่อน เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวประมาณ 1,000-2,000 บาท และยังคงคล้องกับอรรถ มุลคำ (2562) ที่ศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดนครพนม พบว่ากิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากที่สุด คือ การถ่ายภาพ และรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต/สื่อโซเชียลต่าง ๆ หนังสือนิยายสาร/ภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์ และเพื่อนแนะนำ

ซึ่งจากการวิจัยนักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ให้ความสนใจวิวทิวทัศน์ และชื่นชอบการถ่ายภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบให้มีความสวยงามตลอดเวลา ดูแลความสะอาดของสถานที่ เพื่อรักษามาตรฐานและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และชักชวนเพื่อน หรือญาติพี่น้องให้ตามมาท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญกับการคมนาคม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณจอดรถ สภาพถนน เส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว ควรดูแลปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวประมาณ 1,000-2,000 บาท ซึ่ง เป็นการใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนัก ควรหาแนวทางเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว เช่น ค่าอาหาร กิจกรรม ของที่ระลึก เป็นต้น

2.3 ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า การจัดแบ่งพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม การมีแผนผัง/แผนที่ แสดงอย่างชัดเจน และความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ มาริน สมคิด (2557) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในเรื่องของความสะอาด ความปลอดภัย และภูมิทัศน์มากที่สุด แต่นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพมาก และควรรักษามาตรฐานนี้ไว้

ส่วนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว มีระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง ต่างจากระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่อยู่ในระดับ มากที่สุด และมาก ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการพัฒนา ปรับปรุงทั้งในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ และ

ความหลากหลายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

2) *ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* พบว่าระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเรื่องการให้บริการร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก อยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องปรับปรุงในเรื่องนี้ เนื่องจากร้านอาหารในชุมชนยังมีน้อย และระยะทางอยู่ห่างไปจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สะดวก หรือมีความเร่งรีบเพื่อออกไปทานอาหาร ทำให้มีเวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวน้อย มีเวลาในการเลือกซื้อสินค้าของฝากได้น้อย หรืออาจทำให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจและไม่มาท่องเที่ยวอีก สอดคล้องกับการศึกษาของมาริน สมคิด (2557) และอรรถัย มูลคำ (2562) ที่พบว่าร้านอาหารอิทธิพลมากต่อการส่งเสริมท่องเที่ยวเกษตร

3) *ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* พบว่าระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เรื่องบุคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว อยู่ระดับมาก แต่ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละจุดที่ศึกษา มีเพียงแรงงานในครัวเรือน ถึงแม้จะมีป้ายแนะนำข้อมูลแต่ละจุด หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก หรือผู้ดูแล/เจ้าของไม่ว่าง ก็จะไม่สามารถแนะนำนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

4) *ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* พบว่าระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเรื่องกิจกรรมภายในฟาร์ม อยู่ในระดับ น้อย แต่ระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับ มากที่สุด สอดคล้องกับ ชูติมา บัวรุ่ง (2552) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวมีผลต่อการดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดต้องพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมให้มีเพิ่มมากขึ้น หรืออาจทำให้น่าสนใจ เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ หรือเชิญชวนนักท่องเที่ยวรายใหม่ให้มาท่องเที่ยว

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี จากแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องแบบสนทนากลุ่ม พบว่ามีความสอดคล้องกัน ดังประเด็นต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 ประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกัน

ประเด็นปัญหา	ประเด็นข้อเสนอแนะ
1) มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย	1) ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก
2) ขาดการเชื่อมโยงกันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน
3) ขาดแคลนบุคลากร	3) ควรมีบุคลากรให้บริการอย่างเพียงพอ
4) ขาดร้านอาหาร	4) ควรมีร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษารั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุและผลที่ปรากฏและค้นพบ เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1.1 ในด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานของจังหวัดสระบุรีหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมจัดงานประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศ อย่างเช่น กิจกรรมในงาน เกษตรสร้างชาติ ครั้งที่ 1 ณ สวนลุมพินี กรุงเทพฯ ที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือไปจัดนิทรรศการ ซึ่งได้รับเสียงตอบรับที่ดีมาก และควรมีการออกงานในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง

2) จากผลการวิจัยพบว่า สื่อที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและรู้จักแหล่งท่องเที่ยว ก็คือ สื่อโฆษณาจากสื่อโซเชียล ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางนี้ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ทางช่องทางอื่น ๆ เช่น สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ทั้ง เว็บไซต์ท่องเที่ยว, Facebook, Line, Twitter, ข่าวท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งสื่อเหล่านี้สามารถเผยแพร่ได้เร็วและกระจายอย่าง

ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งอาจจะมีการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมสนุก ถ่ายรูปกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแรลลงในสื่อโซเชียลต่าง ๆ เพื่อรับของที่ระลึก

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจสร้างตัวละครเด่น (mascot) เพื่อเป็นตัวแทน หรือสัญลักษณ์ให้คนจดจำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนี้ได้ และยังสามารถทำเป็นของที่ระลึกได้อีกด้วย

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจพัฒนา ปรับปรุงหรือเพิ่มมุมถ่ายภาพ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวให้มาถ่ายภาพ

3.1.2 ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ควรมีร้านจำหน่ายอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และควรนำผลิตภัณฑ์ของแต่ละเครือข่ายมาประกอบอาหาร เพื่อสร้างจุดขายและเป็นที่ยึดจำของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถนำมาขายเป็นของฝากได้อีกด้วย

3.1.3 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ควรมีบุคลากรที่ให้บริการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ หรืออาจสร้างมัคคุเทศก์น้อย จากนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสนับสนุน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

3.1.4 ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) สร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงโยธไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเครือข่าย และแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งของอำเภอ และอาจเชื่อมโยงไปทั้งจังหวัด

2) ควรเพิ่มกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการทำสลัดโรลเพื่อสุขภาพ การทำน้ำลูกหม่อน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้รักสุขภาพให้มาท่องเที่ยว หรือกิจกรรมการปลูกหรือเก็บผักเพื่อทำสลัด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำได้ทั้งครอบครัว ก็จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวทั้งครอบครัว

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจที่คาดว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปขยายเพื่อเป็นประเด็น การศึกษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานในโอกาสต่อไป ดังนี้

3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

3.2.3 ควรมีการศึกษาแบบเจาะลึกในประเด็นต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมการตลาดประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบยั่งยืน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว (2552). *คู่มือการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2561).โครงการ “7 GREENS ” ท่องเที่ยวสไตล์ใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม. สืบค้นวันที่ 23 มิถุนายน 2562 จาก <http://thai fest.tourismthailand.org/index.php?page=content&id=855>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2552). *เอกสารวิชาการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562).*การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตร ระหว่างวันที่ 25 -28 พฤศจิกายน 2562*. สืบค้นวันที่ 23 ธันวาคม 2562 จาก <http://www.sceb.doae.go.th/>
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.(2550).*มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว*. สืบค้นวันที่ 23 มิถุนายน 2562 จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/std210550/22/4.pdf
- จามร วังศรีแก้ว. (2553). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จิระวัฒน์ อนุวิชานนท์. (2554). *การตลาดการท่องเที่ยวและการบริการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- เจนณรงค์ เทียนสว่าง. *เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหน่วยที่ 6*. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2556
- ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. *เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยที่ 2*. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2556
- ชุติมา บัวรุ่ง. (2553). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตลาดบ้านใหม่จังหวัดฉะเชิงเทรา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร
- บุศรา เกิดแก้ว. (2555). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวที่มีผลต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ชัยญลักษณ์ ศิริวรรณกุล. (2554). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ จังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- นิออน ศรีสมขง. *เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หน่วยที่ 15*. (น.372-373) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช..2545

- มาริน สมคิด. (2557). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดระยอง*.
(วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชราช.
ราณี อธิชัยกุล. *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยที่ 1. นนทบุรี*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชราช. 2556
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2544). *ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*.
กรุงเทพฯ : อนุสารอศท , หน้า 118 – 119 พ.ย. 2544
- วิภารัตน์ สุราลัย (2556). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอ*
วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553).
คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กรุงเทพฯ .
- สุริรัตน์ เตชาทวิวรรณ. (2545). *เอกสารประกอบการสอน วิชาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist*
Behavior). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิรัตน์ สุธกศิริ. (2554). *การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว: ก้าวแรกสู่การเป็นผู้บริหาร*
ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : อินทนิล.
- ศิริพร คงจินดา. (2552). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนรัชชประภาอำเภอบ้านตา*
ขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยนเรศวร
- อรทัย มูลคำ. (2562). *แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดนครพนม*.
(วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยพะเยา
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row
Publication.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสกลนคร

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยวิทยานิพนธ์
เรื่อง แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตรและระดับความต้องการการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี

2. โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่าน หรือในช่องว่างที่ต้องการตอบ

3. ผู้วิจัยขอความกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ตามความจริง หรือตามความเห็นที่แท้จริงของท่าน เพื่อนำผลการศึกษานี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป และขอขอบคุณที่ท่านเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์นี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่อง () ตามความเป็นจริง

1. เพศ

() 1.ชาย

() 2. หญิง

2.อายุ ปี

3. สถานภาพ

() 1 โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

() 4. อื่นๆ (ระบุ).....

4. การศึกษา

() 1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2 ปริญญาตรี

() 3 สูงกว่าปริญญาตรี

() 4. อื่นๆ (ระบุ).....

5 อาชีพ

() 1 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() 2 เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว

() 3 ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท

() 4 นักเรียน/นักศึกษา

() 5 พ่อบ้าน/แม่บ้าน

() 6. อื่นๆ (ระบุ).....

6 รายได้ (รวมจากทุกแหล่ง)บาท/เดือน

7 ภูมิลำเนาปัจจุบัน

() 1 ภาคกลาง

() 2 ภาคเหนือ

() 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

() 4 ภาคตะวันออก

() 5 ภาคตะวันตก

() 6. ภาคใต้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามความเป็นจริง

1 สิ่งจูงใจที่ทำให้ท่านตัดสินใจตัดสินใจตัดสินใจ มาท่องเที่ยวมากที่สุดคือ

() 1 คำชักชวนจากเพื่อนหรือญาติ	() 2 สื่อโฆษณาต่างๆ
() 3 การอบรมสัมมนาของหน่วยงาน	() 4 เลขมาแล้วประทับใจ
() 5 อื่นๆ ระบุ	

2 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวของท่าน

() 1 เพื่อความสนุกสนานและบันเทิง	() 2 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
() 3 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้	() 4 เพื่อหาเพื่อนใหม่
() 5 เพื่อต่อ ยอดธุรกิจ	() 6 อื่น ๆ ระบุ

3 กิจกรรมท่องเที่ยวที่ท่านชื่นชอบมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1 ถ่ายภาพ	() 2 กิจกรรมให้ความรู้
() 3 ชมทิวทัศน์	() 4 ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก
() 5 อื่น ๆ ระบุ.....	

4 ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว ของท่านเป็นอย่างไร

() 1 ท่องเที่ยวคนเดียว	() 2 ท่องเที่ยวกับเพื่อน
() 3 ท่องเที่ยวกับครอบครัว	() 4 มากับบริษัทหรือหน่วยงาน
() 5 อื่น ๆ ระบุ.....	

5 ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวโดยยานพาหนะใด

() 1 รถยนต์ส่วนบุคคล	() 2 รถเช่ารถ
() 3 รถโดยสารสาธารณะหรือรถรับจ้าง	() 4 รถจักรยานยนต์
() 5 อื่น ๆ ระบุ.....	

6 ช่วงเวลาที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยว

() 1 วันหยุดเสาร์อาทิตย์	() 2 วันหยุดเทศกาลต่าง ๆ
() 3 วันหยุดช่วงปิดภาคเรียนวันเรียน	() 4 วันจันทร์-ศุกร์
() 5 อื่น ๆ ระบุ.....	

7. รูปแบบที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว

() 1. ไปเช้า - เย็นกลับ	() 2. พักค้าง
() 3. อื่น ๆ ระบุ.....	

8. แหล่งท่องเที่ยวที่ท่านมีความน่าสนใจ และชอบมาท่องเที่ยวมากที่สุด

() 1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
() 2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ ธรรมชาติ
() 3. โบราณสถาน/ โบราณคดี
() 4. อื่น ๆ (ระบุ)

9. ประสบการณ์การทอที่ขั้วแหล่งทอเทียวจังหวัด

- () 1. เคย () 2. ไม่เคย

10. สิ่งที่น่าสนใจสำหรับแหล่งทอเทียวจังหวัด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. กระบวนการผลิตการเกษตร () 2. เกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย
 () 3. เทคโนโลยีการเกษตร () 4. การแปรรูปการเกษตร
 () 5. ความหลากหลายของกิจกรรมการเกษตร () 6. ความสวยงาม/ ทิวทัศน์
 () 7. อื่น ๆ (ระบุ)

11. ท่านรู้จักแหล่งทอเทียวจังหวัดนี้ได้อย่างไร

- () 1. ป้ายแนะนำแหล่งทอเทียวจังหวัด/แผ่นพับ () 2. อินเทอร์เน็ต/ สื่อโซเชียลต่าง ๆ
 () 3. หนังสือ นิตยสาร/ภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์ () 4. หน่วยงานต่าง ๆ
 () 5. เพื่อนแนะนำ () 6. อื่น ๆ (ระบุ)

12. ท่านทราบหรือไม่ว่าแหล่งทอเทียวจังหวัดวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ เป็น 1 ใน 50 แหล่งทอเทียวจังหวัดของกรมส่งเสริมการเกษตร

- () 1. ทราบ () 2. ไม่ทราบ

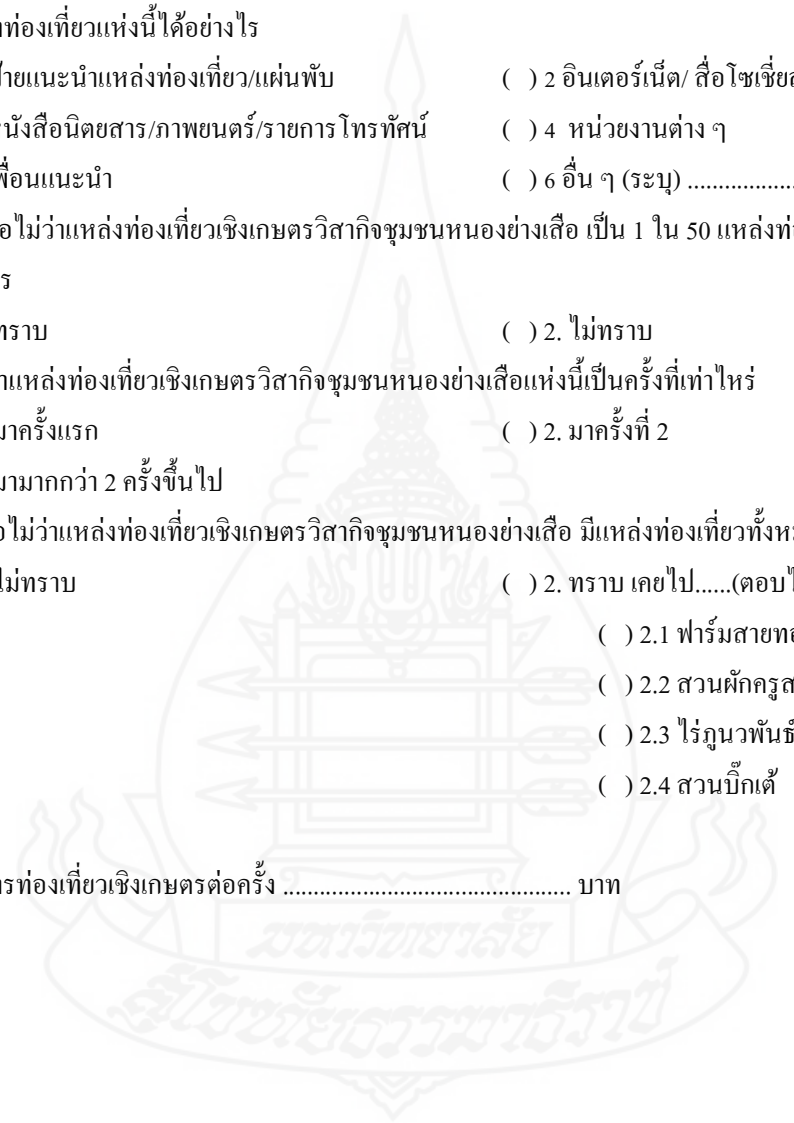
13. ท่านเดินทางมาแหล่งทอเทียวจังหวัดวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือแห่งนี้ เป็นครั้งที่เท่าไร

- () 1. มาครั้งแรก () 2. มาครั้งที่ 2
 () 3. มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป

14. ท่านทราบหรือไม่ว่าแหล่งทอเทียวจังหวัดวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ มีแหล่งทอเทียวจังหวัดทั้งหมด 4 จุด

- () 1. ไม่ทราบ () 2. ทราบ เคยไป.....(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () 2.1 ฟาร์มสายทอง
 () 2.2 สวนผักครูสรรเสริญ
 () 2.3 ไร่ภูวนพันธ์
 () 2.4 สวนบักเต้

15. ค่าใช้จ่ายในการทอเทียวจังหวัดต่อครั้ง บาท

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสระบุรี
 คำชี้แจงให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องที่ผู้ให้ข้อมูลตอบ

ประเด็นปัญหา	สภาพปัญหา		ข้อเสนอแนะ/วิธี แก้ปัญหา (ระบุ)
	มี	ไม่มี	
1. ด้านการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
1.1 การจัดแบ่งพื้นที่			
1.2 แผนผัง/แผนที่			
1.3 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว			
1.4 ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว			
1.5 ป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว			
1.6 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
2. ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
2.1 ห้องน้ำ			
2.2 อุปกรณ์รองรับขยะ			
2.4 ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านของฝาก			
2.5 โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง สำหรับพักผ่อน			
3. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
3.1 สภาพถนน เส้นทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว			
3.2 ระยะทางและเวลาที่ใช้ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
3.3 บริเวณจอดรถ			
3.4 ป้ายบอกเส้นทาง			
3.5 บุคคลากรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว			
4. ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
4.1 ทิวทัศน์บริเวณในฟาร์ม, วิว, มุมถ่ายรูป			
4.2 กิจกรรมภายในฟาร์ม			
5. ด้านการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย			
5.1 การเชื่อมโยงกันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
5.2 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย			

ข้อเสนอแนะ (อื่น ๆ).....

.....

ขอบพระคุณค่ะ

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปและวิเคราะห์.....

.....

.....

.....

.....

เริ่มสนทนาเวลา.....ถึง เวลา.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวฉัทพร เหมราสวัสดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	24 พฤษภาคม 2526
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ. 2549
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสระบุรี กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

